

Otroški parlamenti

60let
Zveza Prijateljev **Mladi**
Mladine Slovenije

MAGNETOGRAMSKI ZAPIS ZASEDANJA 26. NACIONALNEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA

Zasedanje 26. nacionalnega otroškega parlamenta (NOP) je potekalo 11. aprila 2016 v Državnem zboru RS. Osrednja tema razprav je bila PASTI MLADOSTNIŠTVA.

Začetek: ob 9. uri

Ciril Cerovšek: Lep pozdrav vsem zbranim. Moje ime je Ciril Cerovšek in vodil bom začetni del današnjega zasedanja. Najprej lep pozdrav vsem mladim parlamentarcem in parlamentarkam, mentorjem in mentoricam, koordinatorjem in koordinatorkam otroških parlamentov ter vsem ostalim prisotnim vabljenim gostom. Še posebej velja pozdrav današnjemu gostitelju, gospodu dr. Milanu Brglezu, gospe Darji Groznik, predsednici ZPMS in predsedniku države, gospodu Borutu Pahorju. Za kratek uvodni nagovor, pa prosim predsednika državnega zbora, dr. Milana Brgleza, da nam namení nekaj besed. Izvolite.

Dr. Milan Brglez, predsednik državnega zbora: Spoštovani predsednik RS gospod Borut Pahor, drage mlade parlamentarke in parlamentarci, gospe in gospodje: v veliko veselje mi je, da vas lahko že drugič v aktualnem sklicu državnega zbora, pozdravim in nagovorim o enem izmed najbolj pomembnih in hkrati najbolj inovativnih dogodkov, s katerim se ideja vključujoče politične kulture širi tudi med mlajše članice in člane naše družbe. Slednji si politiko dostikrat, včasih upravičeno, včasih ne, razlagate kot nezanimivo in oddaljeno, zato so projekti kot je Otroški parlament® tisti, ki pomenijo nepogrešljiv košček kompleksnemu mozaiku demokratične vzgoje. Ravno zaradi tega želim izraziti svoje iskrene čestitke vsem, ki že dolga leta vlagate svoj trud in čas v organizacijo in izvedbo otroškega parlamenta. Od učiteljev, ravnateljev in drugih pedagoških delavcev, pa seveda vse do ZPMS, pod okriljem katere se naši najmlajši parlamentarci zberejo tu v tej dvorani. Vaše današnje srečanje poteka v državnem zboru, v instituciji, ki jo nekateri za šalo, spet drugi pa z veliko resnostjo in spoštovanjem, imenujejo hram demokracije. Tega imena si državni zbor ni prislužil zgolj zaradi tega, ker predstavlja temeljni zakonodajni organ RS, v katerem se sprejemajo zakoni in drugi pravni akti, ki urejajo naše medsebojne odnose. Ne, sam si hram demokracije predstavljam kot prostor, v katerem moč argumenta dokončno porazi argument moči. Prostor, v katerem se izmenjujejo in delijo mnenja. Prostor, v katerem se parlamentarizem razvija kot iskanje soglasja skozi vključujoč spopad idej, pristopov in predlogov rešitev. S katerim izvoljeni predstavniki ljudstva, torej poslanke in poslanci, po svojih najboljših močeh iščejo in oblikujejo ukrepe za dobrobit vseh državljanek in državljanov. Desetine zakonov, ki jih poslanke in poslanci v tej dvorani sprejemamo, morajo spremljati tehtni argumenti, predstavljeni v kritični javni razpravi. Kot dolgoletni visokošolski pedagog, sem v predavalnicah preživel že marsikatero burno razpravo.

Zato se še kako dobro zavedam pomena oblikovanja lastnega mnenja in kritičnega mišljenja, kar poskušam prenesti tudi na mlajše generacije, ki jih poučujem. Dandanes se namreč srečujemo s takšno količino informacij, ki nam do sedaj še nikoli niso bile tako dostopne, zato je izjemnega pomena, da se z njimi seznanimo odgovorno in skrbno. Ker absolutni prav ali narobe skorajda ne obstajata, je zelo pomembno, da mlade čim prej naučimo, da v svetu, v katerem živijo, ne smejo in ne morejo razmišljati o črno belih okvirih, temveč ga morajo dojemati kot paleto nešteti mavričnih odtenkov. Prav tako pa je pomembno, da naše misli, zanese tudi preko namišljenih okvirov. In s tem, ko Otroški parlament® spodbuja izražanja lastnega mnenja vsakega, ki se vanj vključi, počne prav to. Še več: menim, da Otroški parlament® neprecenljivo prispeva k razvoju kulture dialoga, ki jo danes vsi močno potrebujemo in jo moramo zato zasidrati že med najmlajše. Dialog je namreč ključen za reševanje trenj in nerazumevanj, na podlagi izmenjave tehtnih argumentov, ki bi v idealnem svetu tudi vedno morali voditi v boljše odločitve za lepše življenje vseh nas. Kultura dialoga, ki stoji za temi odločitvami, je bistvena in je tista, zaradi katerih jih lahko sprejemamo kot svoje.

Spoštovani mladi parlamentarci in parlamentarke. Prav tega se boste danes, na zaključnem dogodku programa Otroškega parlamenta®, lotili tudi vi. Preko kulture dialoga boste izmenjali svoja raznolika mnenja o pasteh mladostništva. Že sami dobro veste, da odraščanje in mladostništvo nista le igra. Danes boste zagrizli še v kako pomembno temo. Imate prav, ko si o mojih sivih laseh lahko mislite, da je od mojega otroštva s takratnimi vragolijami in mladostniškimi pastmi, minilo že precej let. A kljub temu, se še zaradi svojih otrok kot tudi poklicnega življenja, še danes lahko vživim v marsikatero vaše razmišljanje in vem, da kdaj pa kdaj ni najbolj lahko. Z velikim zanimanjem sem, ko sem se pripravljal na današnji dogodek, pregledal zbornik, ki je nastal v okviru letošnjega izobraževanja za mentorje Otroškega parlamenta, ter ugotovil, da so se njegovi ustvarjalci dotaknili dilem in pasti, s katerimi se v sodobni družbi srečujete mladi. Od pritiskov in vplivov medijev ter sodobnih tehnologij, medvrstniškega in drugega nasilja, različnih oblik zasvojenosti pa vse do vloge staršev in mladostnikov samih v procesu njihovega odraščanja. Odgovori na vprašanja, ki se zastavljajo o tem, ko razmišljamo, kako nasloviti vsako izmed tovrstnih pasti, je verjetno še mnogo več kot vprašanj samih. Živimo v družbi, v kateri smo neprestano soočeni z različnimi možnostmi, ki od nas terjajo različne odločitve, ki bodo tako ali drugače vplivale na našo prihodnost in mladi pri tem niste nikakršna izjema. A med tem, ko vi odraščate v svetu nešteti izbir, odrasli včasih naredimo premor, prav zato, da bi vas naučili, kako sprejeti odgovorno odločitev in pri tem vztrajati. Danes imate izjemno priložnost, da to poveste. Da poveste kako si vi predstavljate življenje med pastmi, s katerimi se mi odrasli v mladosti sploh nismo srečevali ali pa smo se jim že ognili. Da poveste, česa si želite in kako naj vam odrasli pri tem pomagamo. Dovolite mi, da svoj nagovor zaključim z besedami žal že pokojnega računalniškega genija Steva Jobsa, ki je verjetno poznan tudi vsakemu izmed vas in čigar ideje so se danes prikradle že skoraj v vsak naš dom. Takole gredo: *»Časa nimate na pretek, zato ga ne izgubljajte tako, da živite življenje nekoga drugega. Ne živite rezultatov razmišljanj nekoga drugega. Ne dopustite, da bi se kljub mnenju drugih, utopil vaš notranji glas. In najpomembneje, imejte pogum slediti svojemu srcu in intuiciji«*.

Dragi parlamentarci in parlamentarke, želim si, da bi vsi, ki boste danes z nami razpravljali, letošnji otroški parlament doživljali prav na takšen način. Želim vam veliko uspeha tako na današnjem dogodku kot tudi v prihodnosti in se zahvaljujem za vašo pozornost.

...aplavz...

Ciril Cerovšek: Najlepša hvala za spodbudne besede. Hvala, da ste poudarili pomen dialoga tudi z mladimi. Sedaj pa vabim k besedi predsednico Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), gospo Darjo Groznik, da nam nameni nekaj besed.

Darja Groznik, predsednica ZPMS: Pozdravljeni predsednik državnega zbora, predsednik RS, spoštovani mentorji, mladi novinarji, dragi naši mladi parlamentarci in parlamentarke. Otroški parlament je eden izmed temeljnih programov ZPMS. Je vzgoja za aktivno in demokratično državljanstvo, argumentiran govor, za vzgojo, za poslušanje drugega. Vi mladi, ste tisti, ki Otroškemu parlamentu® vsakič znova vdahnate nove energije, nove ideje in nove predloge. Mislim, da lahko zatrdimo, da je vsakokratni Nacionalni otroški parlament praznik demokracije. Vsako leto z veseljem prisluhnem vašim mnenjem, ki kažejo na to, da ne le zaznavate svet okoli sebe, ampak o njem razmišljate. Ste zaradi njega veseli, kdaj žalostni, kdaj pa tudi jezni. Jezni zato, ker ste včasih neslišani in neupoštevani. Letos praznujemo 25. obletnico

samostojnosti. To pomeni, da je Slovenija kar nekaj let starejša od vas. Upam, da se vam zato ne zdi, da vas gleda zviška, da je nedostopna in neprijazna. Nedolgo nazaj je bila tudi Slovenija samo otrok, iskala se je, trudila se je za svoje mesto, se borila zato, da je bila kljub svoji majhnosti in mladosti slišana in upoštevana. Srečala se je z kar nekaj pastmi mladostništva. Nekatere je premagala bolj, nekatere manj uspešno. Verjamem pa, da se je skozi odraščanje veliko naučila. Odraščanje seveda ni enostavno, to vemo prav vsi. Je obdobje, ki se na trenutke zdi povsem neobvladljivo. Je pa tudi čas, ko lahko raziskujete, se spoznavate in ustvarjate v svojem vsakdanu. Želim, da vam izzive in težave, ki vam jih prinašajo pasti mladostništva, spreminjate v izkušnje, v vir znanja in v motivacijo za naprej. Želim, da zadržite današnjo pozitivno energijo, neobremenjena razmišljanja in iščete vedno nove predloge za to, da bi bilo lahko vsem skupaj še lepše, kajti vi ste snovalci jutrišnjega dne. Vi ste snovalci naše jutrišnje Slovenije. Dragi mladi parlamentarci in parlamentarke, želim vam uspešen dan!

...aplavz...

Ciril Cerovšek: Najlepša hvala gospe Darji Groznik za lepe spodbudne besede in veliko motivacijske energije. Sedaj pa vabim k govorniškemu pultu, predstavnika iz Maribora, Gašperja Waldhütterja, da postavi vprašanje gospodu predsedniku Borutu Pahorju.

Gašper Waldhütter, Maribor: Spoštovani predsednik Republike Slovenije, gospod Borut Pahor, spoštovani predsednik državnega zbora, dr. Milan Brglez ter spoštovani parlamentarci in

parlamentarke. Kako naj dosežem, da bom čim večkrat ponosen nase in da bodo name ponosni starši? Kako naj uskladim šolske obveznosti s številnimi ostalimi aktivnostmi? Katero srednjo šolo naj izberem, da zastavim pravo pot do zelenega poklica? Kakšna prihodnost me sploh čaka in vas, prijatelje, v teh nemirnih časih? S tem in mnogimi drugimi vprašanji se srečujem kot 14 letnik v naši državi in prepričan sem, da nisem edini. Usklajevanje šolskih obveznostih z ostalimi aktivnostmi je izziv, ki preizkuša našo organiziranost. Z njim se srečujemo vsi tisti, ki se po pouku intenzivno posvečamo še glasbi ali športu. Prostega časa je v tem primeru malo in pomembno je, da ga izkoristimo modro. Preživeti ostale ure na pametnem telefonu najbrž ni najboljša izbira, vemo pa vsi, kako težko se je včasih temu upreti. Zato je dan brez telefonov odlična, čeprav seveda simbolna odločitev, da opozorimo na to težavo. Čeprav vsi vemo, da je prihodnost brez pametnih naprav utopijska, moramo biti pozorni na številne negativne stvari, ki jih ta tehnologija prinaša s sabo. To velja še zlasti za našo generacijo, ki dejansko odrašča ob pametnih tehnologijah. Sodobni telefon sicer lahko pomaga do številnih informacij o srednjih šolah, odločiti, kam naj se vpišemo pa se vseeno ne more namesto nas. Pravi izzivi ostajajo vsakemu posamezniku in so preizkus naše zrelosti. Slabo leto pred vpisom se večkrat vprašam, bom znal izbrati tako, da mi ne bo žal, mi bo izbrana srednja šola dala vse, kar pričakujem in kar bom potreboval, me z izbranim poklicem čez nekaj let sploh čaka zaposlitev v Sloveniji, ali si bom moral denar služiti kje drugje. Želim si, da bi sedanje generacije voditeljev naše države znale poskrbeti za prihodnost, ki se je bomo mladi veselili. Zelo mlad sem še, ampak sem že zelo sit slabih novic, afer in škandalov, poslovnežev in vseh, ki negativno izkoriščajo sistem v katerem živimo in nam mladim jemljejo upe v lepo prihodnost in pošteno državo. Stavek, da mladi nimamo prave prihodnosti, zelo težko slišim in tudi vem, da nisem edini. Zagotovo nas povezuje želja po pozitivnem okolju, možnosti razvoja vsakega posameznika in vseh skupaj kot tiste generacije, ki bo lepega dne, zares sedela za temi mizami. Vedno več bo v naših rokah, dajmo vse od sebe.

Sedaj pa imam vprašanje za vas, gospod predsednik. Opažamo, da so učitelji na različnih šolah, različno strogi in dosledni pri uporabi mobilnih telefonov v času pouka in odmorov. Mladi pričakujemo doslednost in hkrati tudi, da so nam odrasli vzor. Opažamo, da se premalo družimo tako z vrstniki kot s starši, ki so tudi že generacija, ki preveč časa posveča moderni tehnologiji v svojem prostem času. Na zasedanju regijskega parlamenta v Mariboru smo predlagali, da se uvede dan brez mobilnih telefonov. Začetek je v šolah. Po našem mnenju, bi to moralo pisati v šolskem koledarju, ki ga sprejme Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport. Ali bi vi podprli naš predlog, kako bi ga podprli in kaj bi predlagali, da bi se takrat dogajalo na šolah? Ali bi ta dan obmolknili tudi mobilni telefoni v vladi in parlamentu?

Moje drugo vprašanje pa je, da smo mladi vsak dan tarča oglasov, nagradnih iger, letakov, raznih akcij, ki nas pozivajo naj kupujemo, zahtevamo od staršev, da nam dajejo denar, ki ga v obliki žepnin in daril prosto ne cenimo dovolj. Tudi v šoli nas ne poučijo, kako ravnati z denarjem in ne vemo, kako se ga zasluži. Hkrati pa trgovine, ponudniki tehnologije, interneta ali celo banke, ki ponujajo razne kartice, pričakujejo, da ga bomo porabili čim več. Radi bi se naučili, kako se upreti nečemu, kar nam vsiljujejo in kar pogosto sploh ne potrebujemo. Na regijskem parlamentu smo predlagali, da se omeji čas za reklame, da se pregledajo vsebine oglasov, ki so namenjene otrokom in mladim in da se v šoli posveti del pouka tudi obravnavi tega problema. Moje vprašanje je, kaj

boste vi naredili, da se bomo znali izogniti tej pasti mladostništva in kakšni so vaši predlogi, da nas boste zaščitili pred pastmi mladostništva? Hvala.

...aplavz...

Ciril Cerovšek: Gospod predsednik, vabljeni ste, da podate komentar oziroma odgovor.

Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije: Hvala lepa za vabilo. Gospod predsednik državnega zbora, mlade poslanke in poslanci, mentorji, učitelji: najprej mi dovolite, da povem nekaj uvodnih besed. Rad bi jih izgovoril kot predsednik Republike in kot oče. Najprej bom nekaj besed spregovoril o vzgoji, kar je zelo zahtevno in odgovorno zlasti zato, ker vas imamo kot starši zelo radi in smo zato do vas prizanesljivi in v veliki meri prelagamo breme in vzgojo na šolo, ta pa dostikrat tudi na vrstnike. Ampak sedaj ste v 6., 7., 8., in 9. razredu osnovne šole. Postajate osebnosti in bistvo odraščanja je, da postanete ustvarjalne osebnosti, ki bodo pogumne, ki bodo svobodomiselne, ki bodo znale izražati svoja stališča, ki ne bodo oportunistične, ki ne bodo podlegle drugim stališčem samo zaradi tega, da bi jo v življenju lažje nesle. Taka osebnost lahko postane samo

tisti mlad človek, ki je nekoliko drzen. Govorim kot predsednik RS in kot oče se dobro zavedam, kaj pomeni tako vabilo k drznosti. Če želite okusiti meje, torej pasti mladostništva, morate sem in tja iti tudi čez mejo. Kdaj greste čez mejo, s kom, zakaj, je vprašanje vaše mladostniške zrelosti. Moja izkušnja z odraščanjem je, da sem si moral tudi s svojo lastno predrznostjo določati meje svojih sposobnosti. Najverjetneje se s to težavo, s tem izzivom in to nalogo ukvarja prav vsak od vas. Želim vam pri tem soočanju, ki ga ne more namesto vas opraviti nihče drug, veliko uspeha. Uvodni del sklenem z mislijo, da živite nenadomestljiv čas življenja, kot ga je sicer vsak, ampak ta še zlasti, ker je na svoj način lep in morda bolj kot katerikoli drug kasneje oblikuje vašo osebnost. Zakaj je oblikovanje osebnosti tako zelo pomembno? Velikokrat slišite, da hodite v šolo zaradi znanja. V večini je to res, ampak z znanjem pridobivate tudi vrednote in pogled na svet. Od tega, kako boste vi videli svet in vašo vlogo v njem kot samostojna, suverena, ponosna osebnost, ki ima svoje sanje, ki ima svoj cilj, ki ima svojo vizijo. Od tega ali to imate, bo odvisno kako se boste soočali s spremembami, ki bodo na poti. Tisti, ki se danes izobražuje za točno določen poklic, na točno določenem delovnem mestu, ga uspe celo dobiti. Ampak to ni rešen problem. Rešen problem je, če ima dovolj moči, notranje energije, vedenja o tem, kako hitro se svet spreminja, da bo morda že čez eno leto delal drug poklic, na drugem delovnem mestu v drugi državi. Vse to zavedanje in sposobnosti soočanja s problemi so zelo potrebni.

Tukaj je bilo vprašanje glede zamisli dneva brez mobilnega telefona. Jaz kot večina drugih staršev, nisem zelo zadovoljen. Ne podpiram te zamisli, saj se mi zdi, kot da bi en dan živeli brez avtomobilov, brez medicinske oskrbe, kot da bi en dan živeli brez tistega, kar nam ponuja tehnologija. Tehnologija ni nastala zato, da bi nas ogrožala. Nastala je zato, da nam bi pomagala. Zakaj nam gre v svetu? Zato da iznajdemo stvari, ki nam bi pomagale lažje in svobodneje živeti in s telefonom to pomaga. Zdi se mi zelo narobe, da nam drugi omejujejo pravico do uporabe teh

dosežkov, tudi tehnoloških, če in koliko si jih omejimo sami, zaradi naše odločitve, zaradi naše suverene volje. Zato, ker mi tako želimo, ne zato ker nam drugi ukažejo. Vem, da nisi zadovoljen z mojim odgovorom, ker si pričakoval drugačnega, ampak tukaj sem dolžan govoriti po svoji vesti. Kar se tiče potrošniške družbe: naj dvigne roko tisti, ki ni bil v zadnjem vikendu v trgovini. Eden, Dva, tri. Sedaj pa dvignite roke tisti, ki ste bili. Čestitke, hvala lepa. To je del naše družbe, je najboljši? Verjetno ne. Je najslabši? Tudi verjetno ne. Tisto, kar opažam pri sprehodu po velikih trgovskih centrih je, da prihajajo tja ljudje, ki na koncu nič ne kupijo, ampak gredo med ljudi. Gredo nekam, kjer se ne počutijo osamljene. Prihajajo zato, da bi se imeli boljše kot nekje drugje. Ampak to ni bistvo potrošništva. Bistvo potrošništva je, da vas cel svet materialne produkcije sili v to, da kupujete to, kar ne potrebujete. Nimaš toliko moči, da bi se uprl. Vse to je stvar svobodne volje. Ni celo življenje stvar naše svobodne volje, ampak je pa marsikaj. In bolj kot boste trenirali, prej boste dosegli to, kar ste si natančno zamislili. Če se odločiš da boš odličnjak, ti nič na tem svetu ne sme preprečiti, da ne boš odličnjak. Če se boste vi, mlada dama odločili, da boste najboljša frizerka na tem svetu, boste točno to. Kar pa še ne pomeni, da poznate frizerski salon, kjer boste delali, da še ne veste na katerem kontinentu boste to opravljali in da se bo cel svet vrtel okoli vas, kar se frizerstva tiče. In nekdo tukaj od vas bo najboljši gospodar na kmetiji, nekdo drug bo velik tehnolog, eden bo znanstvenik. Vse te sanje že imate in ali jih boste uresničili ali ne, ni odvisno samo od vas. V veliki meri pa je odvisno natančno od vas. Koliko volje boste imeli? Koliko discipline, koliko predanosti, koliko odrekanja? Ali je Prevc edini, ki ima toliko talenta? Ne, zato ker ima v sebi nekaj, kar drugi nimajo. To ste zdaj vi, na tej točki razvoja, na tej točki odraščanja, kjer se odločate, koliko svobodne, koliko pogumne, koliko ustvarjalne osebnosti boste imeli. Ali vas bodo za roke vodili drugi, starši, učitelji, potem delodajalci, ali pa boste vi vodili stvari. Hvala lepa.

...aplavz...

Ciril Cerovšek: Hvala gospod predsednik, poudarili ste vzgojo in da morajo biti pri vzgoji deležne prave vrednote in kot vidim, ste si pogledali zaključke lanskega otroškega parlamenta, kjer smo veliko govorili tudi o prilagodljivosti. Da se ne izobražujemo samo za eno določeno stvar. Glede dneva brez telefona, sem bolj razumel kot spodbuda, ne pa kot prepoved. Sedaj pa vabim k besedi Nino Knoll z Dolenjske, da postavi naslednje vprašanje.

Nina Knoll, Dolenjska: Kmalu bomo praznovali 25. obletnico osamosvojitve Slovenije. To je za Slovenijo velik praznik, saj zaznamuje enotnost, složnost in željo po svobodi. Svoboda takšna ali drugačna pa je zlata vredna in takšno zlato si je težko priboriti. Takrat smo Slovenci pokazali ogromno poguma in dokazali, da kjer je volja je tudi moč, veliko srce in svoje sanje. To imamo, česar drugi nimajo. Ampak v 25 letih se je spremenilo marsikaj. V preteklosti smo naleteli na mnogo preprek, ki bi nam skoraj preprečile nadaljevanje poti k uspehu. Ampak mi se ne damo tako zlahka. Vsakič znova smo se pobrali in nadaljevali še z večjo vnemo in pozitivno energijo, ki sta nas vodili do cilja svobodne in neodvisne države. Ob osamosvajanju smo imeli cilje, ki pa smo jih v zadnjih časih žal nekoliko zanemarili. Danes se vsakič, ko pademo, ne poberemo več z isto vnemo, predanostjo in željo po uresnitvi ciljev, ki smo si jih zadali. Ali smo v 25 letih res pozabili ideale in boj za enotnost in uspeh Slovenije. Zato bi rada pozvala vse Slovence, da znova stopimo

skupaj in obudimo sanje o enakopravni, uspešni in enotni Sloveniji. V slogi je moč in le s složnostjo in zadostno zagnanostjo smo lahko kos izzivom, ki nas čakajo v prihodnosti. Posamezniki ne moremo spremeniti skoraj ničesar. Skupaj kot enoten narod pa lahko uresničimo skupno zgodbo o uspehu. Čisto za konec pa bi rada postavila vprašanje predsedniku Republike Slovenije. Kakšen nasvet bi dali nam mladim, ki želimo uresničiti osamosvojitvene sanje.

...aplavz...

Borut Pahor, predsednik republike Slovenije: Pred 25 leti, ta dvorana ni bila taka, kot je danes. Morda boste na kakšni stari sliki videli, da je bila v osnovi taka kot je danes, vendar povsem drugače urejena in tukaj v stari stavbi so bili sprejeti dokumenti in odločitve o naši samostojnosti. Jaz sem bil takrat 25 let mlajši in bil najmlajši od poslancev takratne skupščine. To sem doživljal kot opozicijski poslanec, ki je bil zelo naklonjen tej odločitvi. To so bili zelo radostni trenutki, ampak rad bi vam povedal, da niti v enem mandatu, tudi takrat ko sem jaz predsedoval, kot sedaj dr. Brglez, predsedoval v času, ko smo se priključevali Evropski Uniji. Da v nobenem mandatu ni bilo tukaj toliko ostrih besed, toliko jasnih polemik, toliko močnega soočanja, političnih volj in vizij kot v tistem mandatu. To ni bil čas, ko je vstopilo 90 enako mislečih ljudi. Daleč o tega. Ob koncu komunističnega režima je vstopilo 90 zelo svobodomiselnih ljudi, ki so imeli svoje zamisli. Večina o neodvisni državi, ampak ne vsi. Ko smo mi začeli mandat aprila 1990, še ni bilo zamisli o samostojni Sloveniji, tako kot potem, ko je v letu in pol dozorela. Tukaj je bilo veliko dialoga, veliko poslušanja, sem in tja tudi kakšna žaljivka, in temu je sledilo opravičilo. Veliko entuziazma. Tisto, kar je prevladalo, pa je bilo eno ključno vprašanje in to je bilo v tistih prelomnih trenutkih, kaj bo zavarovalo narodne interese naše države in našega naroda. Počasi in zanesljivo je zrasla zamisel o samostojni državi. Tisti, ki so bili zanje od začetka, niso bruhalo ognja in žvepla proti tistim, ki niso bili za. Takrat smo Slovenci vedeli, da moramo stati skupaj, da se ne sme ponoviti tragična zgodovina prejšnjega stoletja, ko smo se Slovenci razdelili in končali v krvi državljanske vojne po koncu 2. svetovne vojne. Moramo biti skupaj pa naj bo ena ali druga odločitev, moramo iti skupaj. Sprejeti so bili dokumenti o plebiscitu, razglasitvi države, ki pa smo jih uspešno opravili. In tukaj pridemo do nekega mita, ki je sestav del velikih zgodb o državi sami. Gotovo smo ustanovili državo, da bi se v njej boljše živelo, varnejše, da bi imeli naši otroci in njihovi otroci kvalitetnejše življenje. Niso vse sanje uresničene in roko na srce, če bi takrat vprašali vsakega od nas ali res verjamejo, da bodo prav vse uresničene, bi sami vedeli da ne. V 25 letih se je marsikaj spremenilo na boljše, marsikaj je šlo svojo pot in ranilo sanje, ker so bile drugačne. Kot odgovor na vašo vprašanje vam povem, da nič na tem svetu ni samoumevno. Kdor od vas misli, da je z genii pridobil pravico do lepe prihodnosti, se moti. Tudi če so vaši starši premožni, to še ne pove veliko o vaši srečni prihodnosti. In če so vaši starši zelo siromašni, še ne pomeni da ne morete prebiti svet in stopiti na Olimp tega sveta. Marsikaj in vse je odvisno od tega kakšne sanje imate, koliko se zavedate omejenosti sanj in koliko se zavedate odgovornosti za njihovo odločitev.

... sledi kratek pogovor z udeleženci...

...aplavz...

Ciril Cerovšek: Hvala gospodu predsedniku. Če dovolite, bi vam Sara Godnič s Primorske zastavila še zadnje vprašanje.

Sara Godnič, Kras in Brkini: Pozdravljeni vsi prisotni. Postavljeni sta mi bili dve vprašanji, na kateri sem morala podati svoj komentar. Prvo vprašanje je bilo, kakšen se mi zdi položaj otrok v Sloveniji. Če Slovenijo primerjamo z drugimi državami, je položaj današnje mladine odličen. Vsi imamo svoje pravice, zastoj šolanje, možnosti izobraževanja in še več. Mislim, da razen tistih otrok, ki prihajajo iz socialno šibkejših družin, imajo vsi lepo in odlično otroštvo. Ampak kot je že gospod predsednik povedal, to ne igra neke velike vloge v naši prihodnosti. V tej smeri je država naredila že veliko, lahko bi sicer še več, a mogoče je problem, neko finančno stanje v državi sami. Drugo vprašanje, na katerega sem morala odgovoriti je: Kakšno se ti zdi življenje v Sloveniji? Precej sem že potovala in videla veliko sveta. V Sloveniji se mi življenje sploh ne zdi tako slabo v primerjavi z drugimi državami. Smo zelo socialna država, na nekaterih področjih se sociala mogoče celo izkorišča. Seveda pa bi lahko bilo življenje v državi še boljše. Od staršev vedno poslušam, da so bila pričakovanja ob osamosvojitvi države zelo visoka. V tistem času se je govorilo, da bo Slovenija druga Švica. Tudi takratni položaj je bil v primerjavi z nekdanjimi socialističnimi državami, zelo ugleden. Sedaj po tolikih letih, pa opažam, da Slovenija ni tam, kjer bi lahko bila. Smo sicer pripadniki Evropske unije, Zveze NATO, vendar je finančni položaj Slovenije kot spremljan iz medijev, zelo slab. Neprestano poslušam o finančni luknji, stečaju nekdanjih uspešnih podjetij. Sedaj pa še moje vprašanje za gospoda predsednika: kdo je kriv za finančno luknjo? Razumem, da je bila finančna kriza, vendar je bila ta po vsej Evropi, pa tako kritična situacija še zmeraj ni bila pri drugih državah. Kam je šel ves ta denar, ki smo ga imeli na začetku? Skrbi me tudi velika brezposelnost, glede na tako majhno populacijo. Ali se vam ne zdi, da bi moralo imeti delo več ljudi? Saj smo Slovenci zelo delaven narod, zato menim, da bi morale biti številke v tej smeri precej drugačne. Torej, so po vaše, za to situacijo krivi navadni državljani ali odgovorni za vodenje države? Poznate vsaj kakšno rešitev za naveden problem, saj bi lahko ta namreč zaščitila mlade pred najrazličnejšimi pastmi mladostništva. Sama tudi menim, da bi se moralo več mladih vključevati v aktivno politiko in začeti spreminjati politično sliko države. Na vodilnih položajih se vrtijo enaki ljudje z enakimi imeni, kar ni prav. Sprememba in zamenjava celotnega oziroma vsaj manjšine vodstva, bi lahko veliko spremenilo. Hvala.

...aplavz...

Borut Pahor, predsednik republike Slovenije: Sara, res je. Ko smo šli na plebiscit, ko smo razglasili 25. junija 1991, tukaj pred skupščino novo slovensko državo, smo imeli sanje o tem, da bo Slovenija druga Švica. Nekaj mesecev nazaj, sem imel na obisku predsednico švicarske konfederacije. In pri večerni zdravici sem dejal, da je Švica za nas posebej pomembna država, ker je referenčna. Slovenci Švico vedno omenjajo, ko govorimo o deželi, ki bi jo želeli imeti, kakršno bi želeli imeti. In ona je pri vračilu zdravice odgovorila: gospod predsednik, vašo lepo in urejeno deželo, za katero skoraj ne najdem razlike z mojo, ste gradili 25 let in na to morate biti zelo ponosni. Mojo deželo, mojo državo, konfederacijo smo mi gradili 400 let. Nočem reči, da bi za sanje, ki so jih imeli vaši stari starši, potrebovali 400 let, saj se zgodovina zelo zgošča in ne vemo zelo veliko o tem, kako bo izgledala prihodnost. Dejstvo je, da smo imeli nekaj zelo uspešnih zgodb.

Pred 25 leti, dragi moji prijatelji, ko so bile tukaj razprave, kaj storiti glede osamosvojitve, nas ni podpirala nobena država na svetu. Tako rekoč nobena republika v bivši Jugoslaviji. Takratna evropska skupnost je svarila pred prehitrimi koraki. Del slovenske javnosti je na začetku te diskusije imel velike dvome in celo strah. In smo jih pogumno prepričali, da je to, kar delamo prav in sprejeli smo pravo odločitev. Danes imamo mesto v Združenih narodih. Dobili smo ga v Svetu Evrope. Dobili smo mesto v vseh mednarodnih organizacijah. Priznale so nas vse države sveta. Bili smo kandidati, potem polnopravni člani Evropske unije. Vstopili smo v NATO. Postali smo član evropskega političnega sistema. Smo v Schengenu. Kar koli si danes že mislimo o tej Evropi. In jaz ji želim vse najboljše, ker je od njene prihodnosti odvisna naša prihodnost, prihodnost majhnega naroda. Kolikor več bo evropske prihodnosti, toliko več bo tudi naše. Ampak vmes so delali tudi napake. Prej sem vas opozoril, da nič v tem življenje ne sprejmite kot samoumevno. V tem svetu je vse bolj ali manj prigarano, pridobljeno, zasluženno. In mi smo v 25 letih našega razvoja to podcenili. Ustanovili smo institucije, parlamente, vlado, narodno banko, tržišče, borzo in pozabili na tisto, kar je bistveno za vse te institucije. Da so v njih ljudje. Na ljudi smo pozabili. Na to, da morajo imeti kreativne osebnosti. Tiste, ki so ustanovile državo, take narave. Mislimo, da bo vse šlo kot neka avtomatična tehnologija, ki bo sama proizvajala želene produkte. Mi, ljudje, odločamo, v katero smer se bo v veliki meri zavrtel svet. V Sloveniji smo zaradi tega opustili nekatera dolžna razmišljanja in dovolili, da so stvari šle v svojo smer. Kar vas, dragi moji prijatelji, ko boste vi končali študije, šole in boste postali nosilna generacija države, zavezuje, da te napake ne ponovite. Finančna luknja ni nastala samo zaradi naših napak. Lahko pa bi bila manjša, če bi bili previdnejši, kar je navodilo za naše ravnanje v naslednji finančni krizi, ki že prihaja. Saj nismo rešili problemov, ki so povzročili krizo leta 2008. Ta panoga finančne industrije, je še vedno podivjana in ne umirjena. In že ustvarja nov finančni balon. Samo vprašanje časa je kdaj se bo znova čez »Atlantik« pripeljal v Evropsko unijo. In takrat mora biti Evropska unija in naša dežela bolj pripravljena na to kot smo mi sedaj. Na koncu bi Sari in vsem vam položil na srce, da zlasti zdaj, ko ste mlade poslanke in poslanci, razmišljate o teh stvareh. Iz obnašanja mojega sina, njegovih prijateljev in prijateljic, vaše generacije s katero se družim največ od vse generacij vem, da ste bolj samozavestna generacija kot smo bili mi. Da ste bolj pogumna generacije. Sedaj vam ne laskam, ampak očitno ste se tudi zaradi ravnanja vaših staršev v zadnjih 5 letih, marsičesa naučili. Zato ste zrasli in se socializirani v času, ki vas je nekoliko bolje izklesal. Pazite nase najprej, eden na drugega. Poskušajte delati vse tisto za druge, kar bi želeli, da bi drugi naredili za vas. Predvsem pa nikoli ne pozabite, da je v veliki meri vaše življenje, zasebno in javno, odvisno od vaših ravnanj. Da je pomembna pri tem imeti neke sanje in če jih še nimate, naj vas potolažim. Ko sem bil v vaših letih, pa tudi potem, ko sem bil gimnazijec, jih še vedno nisem imel. Vsi moji prijatelji so jih že imeli, potem pa sem to nekako nadoknadil na študiju. Da sledim tistemu, kar želim delati. Če morda danes, kdo od vas še ne ve, kaj bi počel, ni problema. Mogoče se bo to spodbudilo jutri. Samo spodbujati se je treba. Treba je ugotoviti, kar je tisto kar v vas navdihuje, sproža mravljinke po koži. Kaj v vas dviga temperaturo. Kaj v vas sproža neke fascinantne asociacije glede vas in vaše prihodnosti. Mislim, da potem ni problema. Da boste uspeli. Želim vam, da bi. Mi smo odvisni od vas. Čez 10, 15 let boste vi tisti, ki boste odgovorni. Živeli boste v drugačnem svetu. 15 let nazaj je Steve Jobs, ki ga je omenil predsednik državnega zbora pred

svetom pokazal Ipad. To je bila velika revolucija. Danes si brez tega ne znamo predstavljati sveta. Bog ve, kaj bo čez 15 let. Kakšne fantastične tehnološke premike bomo dosegli.....

Ciril Cerovšek: ... *ga prekine...* Gospod predsednik, zelo smo časovno omejeni.

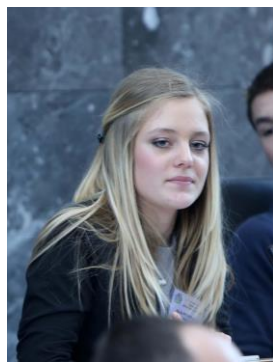
Borut Pahor, predsednik republike Slovenije: ...Hvala, ker ste mi dali možnost. Kot rečeno, nisem govoril kot predsednik, ampak kot oče in glede tega sem, kot vedno, zelo daljši. Hvala.
...*aplavz...*

Ciril Cerovšek: Še enkrat se vam opravičujem za prekinitev. Časovno smo res zelo omejeni in bi radi čim več časa prihranili za samo debato med parlamentarci. Nekaj bi vam še povedal. V zadnjem letu smo v otroškem parlamentu izoblikovali Nacionalni odbor mladih, ki bo deloval kot izvršilni odbor otroškega parlamenta in pri tem smo tudi pripravljeni in si želimo zelo sodelovati z vami. Napisali smo nekakšno poslanico raznih predlogov, ki smo jih v zadnjih letih podali in bi želeli, da se v Sloveniji uresničijo. Eno kopijo ima Gaj in vam jo bo lahko v samem odmoru tudi izročil. Pripravljeni smo sodelovati z vami v Nacionalnem odboru mladih, da bi se tudi vse to dogajanje po zasedanju parlamenta nadaljevalo, ker opažamo, da po zasedanju vse zamre in se nič več ne dogaja. Bi vas pa samo vprašal, če ste pripravljeni sodelovati z nami?

//Odgovora predsednika Pahorja se na posnetku ne sliši.//

Sedaj pa bomo šli kar na izvolitev organov 26. Nacionalnega otroškega parlamenta. Pred kratkim smo imeli pripravljalni sestanek v Ljubljani, kjer je sodeloval predstavnik vsake slovenske regije in smo predlagali predsednico in 3 člane delovnega predsedstva. Prosim, da vstanete, ko vas preberem. Predsednica 26. Nacionalnega otroškega parlamenta prihaja iz ptujske regije, njeno ime pa je Kaja Petrovič*aplavz...* Gaj Muršček iz savinjske regije, ...*aplavz...* Arlina Letonja iz notranjske regije in Anja Furdi iz celjske regije ...*aplavz...* Sam bom pa tudi ostal v delovnem predsedstvu kot pomoč bodoči predsednici 26. Nacionalnega otroškega parlamenta. Delegate prosim, da z dvigom rok potrdimo strinjanje s predlaganim delovnim predsedstvom. ...*kratek premor, dvig rok...*

Hvala. Delovno predsedstvo je izvoljeno. Vabim vas, da vstanete in se mi pridružite. Hvala.

Kaja Petrovič, predsednica 26. NOP (Ptuj): Lep pozdrav vsem prisotnim še z moje strani. Moje ime Kaja Petrovič in prihajam s ptujske regije, iz Osnovne šole Ljudski vrt Ptuj. V veliko čast in veselje mi je, da sem letos predsednica 26. Nacionalnega otroškega parlamenta. Najprej bi se rada v imenu vseh članov delovnega predsedstva zahvalila za vaše zaupanje. Po svojih najboljših močeh se bomo potrudili, da današnje zasedanje izpeljemo odgovorno in skrbno. Vas, parlamentarce iz vseh slovenskih regij, pa vabim, da se vključujete v razpravo in z nami delite svoja mnenja. Sedaj sledi sprejem in potrditev dnevnega reda zasedanja 26. Nacionalnega otroškega parlamenta. Vsi ste prejeli dnevni red z gradivom, ki ga imate v

mapah. Prvi dve točki sta že za nami. Ob deveti uri se je pričel 26. Nacionalni otroški parlament, pozdravi in govori. Ob 9.20 uri je sledila izvolitev organov oz. delovnega predsedstva. Po sprejemu dnevnega reda, pa sledi poročilo o prisotnosti in zastopanosti regij ter posredovanje navodil udeležencem. Kasneje bo sledilo glasovanje o temi za 27. Nacionalni otroški parlament in oddaja glasovnic ter seveda razdelitev v 4 delovne skupine. Nato sledi delo v skupinah, nato pa ob 12. uri plenarni del zasedanja 26. Nacionalnega otroškega parlamenta. Torej prihod vabljenih gostov in poročanje dela v skupinah ter razprava. Ob 13.55 uri imamo še povzetke razglasitev teme za naslednji nacionalni otroški parlament. Ob 14. uri imamo predviden zaključek. Potem pa kosilo za udeležence v dveh skupinah.

Sedaj pa vas prosim za potrditev dnevnega reda. To naredite z dvigom rok. ...*kratek premor, dvig rok*... Hvala, ugotavljam, da je dnevni red sprejet. Preden pa nadaljujemo z naslednjo točko dnevnega reda, bi vas rada opozorila na nekaj navodil glede rokovanja z mikrofoni in napravami: mikrofoni se vključujejo s pritiskom na zeleno tipko. Istočasno je lahko vključen le en mikrofoni. Vključi ga tisti, ki mu dam besedo. Vsak, ki se z dvigom roke prijavi h govoru in dobi besedo, vstane, se predstavi z imenom in priimkom ter iz katere regije prihaja. To je zelo pomembno zaradi zvočnega snemanja in zapisovanja magnetograma ter tudi zaradi posnetka na TV SLO 3. Nihče naj ne vključuje naprav za glasovanje, saj glasujemo le z dvigom rok. Vsi parlamentarci sedite na stoli naših poslancev. Vem da so udobni, vendar vas prosim, da se ne zibate. Prav tako morajo biti plastenke z vodo v torbah in ne na mizi. Hvala.

Sedaj pa bo Arlina prebrala poročilo o prisotnosti in zastopanosti regij. Arlina izvoli.

Arlina Letonja, notranjska regija: Pozdravljeni tudi v mojem imenu. Prebrala pa bom poročilo o prisotnosti in zastopanosti regij. Ugotavljamo, da smo na zasedanju 26. Nacionalnega otroškega parlamenta prisotni udeleženci iz vseh regij Slovenije, kakor jih ima za potrebe tega programa opredeljene ZPMS. V dvorani nas je prisotnih 108 mladih parlamentarcev in parlamentark. Na balkonu pa nas spremljajo sovrstniki, novinarji in naši spremljevalci, regijski koordinatorji in mentorji otroškega parlamenta. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa, Arlina. Zdaj pa sledi še nekaj navodil za nadaljnje dogajanje. Za delo v skupinah se boste razdelili v preddverju velike dvorane. Sodelavke ZPMS bodo imele na barvnih listih napisane skupine in postavili se boste k tisti skupini, kjer želite sodelovati. One nas bodo odpeljale do ustreznih prostorov. Naslednja točka dnevnega reda je glasovanje za temo 27. otroškega parlamenta. V gradivu imate seznam predlaganih tem, ki ste jih predlagali na regijskih in na ostalih parlamentih. Ker je bilo vseh predlogov preveč, so vsebinsko smiselno združeni. Obkrožiti morate 3 predloge in glasovnice oddati v pisano glasovalno skrinjico, ki bo na mizi v preddverju velike dvorane, kjer bo hkrati tudi odmor. Oddate jih preden se razdelite v skupine. Strokovna služba ZPMS in Gaj Muršec, član delovnega predsedstva, bodo prešteli, katera tema bo prejela največ glasov in o tej temi bo Gaj poročal ob zaključku parlamenta. Če bo več tem imelo enako število glasov, se bo o temi odločalo z dvigom rok. Sedaj pa še nekaj informacij za delo v skupinah. 4 skupine znotraj naslovne teme Pasti mladostništva so določili sodelujoči na pripravljanem sestanku. Podlaga so bile razprave na regijskih parlamentih. Skupine bodo vodile

odrasle moderatorke. V skupini pa določite zapisnikarja in poročevalca, ki bo poročal o delu v skupini na plenarnem delu. Lahko je tudi ista oseba.

Sedaj pa vam bom prebrala teme skupin. Prva skupina je Pasti interneta in socialnih omrežij in bo potekala v velikem salonu. Moderirala jo bo Tanja Povšič. Druga skupina nosi naslov Ko pride do stiske, kam po pomoč? Potekala bo v sobi 110, moderirala jo bo Kornelija Kaurin. Tretja skupina se imenuje Nasilje in medvrstniško nasilje. Potekala bo v sobi 209. Moderirala jo bo Urška Vrtačnik. In še četrta skupina, ki ima naslov Samopodoba in mladostnik. Potekala bo v sobi 212. Moderirala jo bo Metka Barlič.

V času odmora boste oddajali glasovnice, se okrepčali in našli tudi foto kotiček s tablicami, kjer lahko napišete izraz ali misel o pasteh mladostništva. Fotograf vas bo fotografiral. Če pa se ne želite izpostavljati, si lahko tablico postavite pred obraz. Namen je, da so vaši pogledi na tematiko čim bolj širijo. Tako, preden pa zares odidemo iz dvorane, pa sledi še foto termin. To pomeni, da se vsi spodaj v dvorani postavimo v osrednji del dvorane, z balkona pa nas fotografirajo. Prosim, da se predsednica ZPMS Darja Groznik, oba prisotna predsednika in delovno predsedstvo postavijo v sprednjo vrsto. V veliko dvorano se vrnemo ob 11.50 uri. Prosim vas, da ste točni. Želim vam uspešno delo in čim več izvirnih idej! Hvala.

...aplavz...

Foto termin

Foto kotiček

Oddaja glasovnic za temo 27. OP.

Dopoldansko delo v skupinah.

Ob 11.50 se mladi parlamentarci vrnejo v veliko dvorano in nadaljujejo s plenarnim zasedanjem.

Kaja Petrovič: Vsi ponovno lepo pozdravljeni, še posebej lepo pozdravljam predsednika vlade, dr. Mira Cerarja. Veseli nas, da ste se tudi letos uspeli udeležiti tega našega zasedanja. Z nami boste približno eno uro in vabim vas h kratkem uvodnem pozdravu.

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Hvala lepa, spoštovana predsedujoča za ta prijeten uvod. Hvala tudi vam, da ste danes tukaj. Drage parlamentarke in parlamentarci, jaz ne bom pravzaprav dolg, ker domnevam, da morda imate kakšna vprašanja, pa bom raje odgovoril na tisto, kar vas najbolj zanima. Naj pa vseeno uvodoma povem, da zelo cenim, da ste se odločili sodelovati v tej parlamentarni razpravi, na tako pomembno temo kot so Pasti mladostništva. Vem, da boste to temo v različnih tematikah sami dobro obdelali. Rekel bi vam samo to, da pravzaprav mi, starejši, včasih nehote ali hote, ampak po navadi nehote, ocenjujemo vas, mlade, v katerem koli vašem obdobju, tudi mlajše od vas in si včasih mislimo, da moramo biti preveč usmerjevalni, preveč zaskrbljeni za vas in podobno. Prav je, da vam seveda svetujemo, prav je, da se z vami ukvarjamo, ampak vi ste pravzaprav v veliki meri sami ustvarjalci svojega življenja. In že tudi v mlajših letih, tudi ko ste bili mlajši in sedaj v teh letih, ko že takole razpravljate v parlamentu, ste pravzaprav sami odgovorni za sebe na prvem mestu. To se pravi, seveda imate dialog z nami, seveda imate starše, ki za vas skrbijo, učitelje, ki se trudijo za vas, ampak nihče od nas ne more nadomestiti tistega, čemur rečemo odgovornost za samega sebe. In vsak od vas je vsak dan na preizkušnji, katero pot bo ubral. Koga si bo izbral za druženje, s kom se bo pogovarjal o kateri temi, o čem pametnem, o čem smiselnem, o nečem, kar je dobro za druge, dobro za družbo ali zgolj o nečem, kar je zabavno, kar pa tudi ni slabo, tu in tam se je treba tudi zabavati. Ali pa morda o čem takem, kar je škodljivo, kar ni dobro, kar je nesmiselno. In jaz vas pozivam, da nadaljujete s tistim, kar vas je pripeljalo sem, da se pogovarjate o pomembnih temah za vašo generacijo, o tem kako se izogniti različnim

pastem, ki čakajo na vas danes in jutri in pravzaprav o tem, kaj želite narediti na tem svetu. Ali želite deliti z drugimi nekaj dobrega, se truditi za nekaj pozitivnega, ali želite biti pasivni, nezainteresirani, vsak zaprt sam vase? Še toliko dobrih nasvetov starejših od politikov, učiteljev, staršev, ne bo nikoli nadomestilo vaših lastnih odločitev. Vaša generacija je prva odgovorna zase in tista, ki bo čez leta določala tudi usodo nas, ki smo danes v teh pozicijah, kot sem tudi sam. Tako, da res imejte to stalno v mislih, da je od vas odvisno, kako boste vi živeli. V prvi vrsti od vas, seveda tudi od nas je zelo pomembno, da medgeneracijsko stalno sodelujemo in da je vsak dan nov izziv za vsakega od nas. Vsak dan lahko storimo nekaj pozitivnega, z besedo, z dejanjem, lahko pa tudi kaj slabega. Tako, da jaz razumem, da želite vsi, ki ste danes tukaj storiti nekaj dobrega s to razpravo, usmerjati sebe, družbo ven iz teh pasti, ki vam recimo grozijo in grozijo tudi starejšim, ne samo mlajšim in kot vidim se znate tudi lepo vesti. Ob prihodu sem bil veselo presenečen, ko smo se tako pozdravili in vas pozivam in sem vesel, torej vas pozdravljam, v tem, da to namero, da ste vljudni, v svoji debati ohranite še naprej. Bodite kritični, sprašujte, postavljajte direktna vprašanja na vljuden način in tako bo potekala parlamentarna razprava najboljše. Hvala, da ste tukaj z nami, zdaj bom prisluhnil vašim vprašanjem in ne pozabite, da ste izjemno pomembni in da nihče ne more nobene odločitve sprejeti namesto vas. Hvala lepa.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa za vaš nagovor. Rada bi vas vse še enkrat opozorila, da imate plastenke z vodo v torbah in ne na mizah, sicer se lahko kaj polije in se lahko aparature tudi pokvari. No, sedaj vabim še ostale prisotne, da se predstavite z imenom in priimkom ter institucijo iz katere prihajate, da vemo kdo je z nami in vam bomo lahko kasneje zastavili kakšno vprašanje. Res vas prosim, da ste kratki in jedrnat, da bomo imeli čas za vprašanja ter razpravo. Želi kakšen gost morda začeti?

Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic: Bom pa kar sama začela. Lepo pozdravljeni dragi mladi, zaradi vas smo danes tu. Sem varuhinja človekovih pravic. Z menoj je tudi moj namestnik Tone Dolčič, ki je zadolžen prav za vaše področje, torej področje otrokovih pravic. Pozdravljena seveda predsedujoča, predsednik vlade, minister, predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije, visoki predstavniki različnih ministrstev in seveda poslanke in poslanci. Pasti mladostništva, lep naslov, vendar zagotovo poln vprašanj in dilem. Sama sem bila že na mestnem otroškem parlamentu in že tedaj sem videla, da imate veliko vprašanj, da ste zelo konstruktivni in zato sem prepričana, da bo današnja tema zanimiva tudi za nas goste, da vam bomo lahko odgovorili, če nam boste zastavili vprašanja, predvsem pa vem, da se pasti pojavljajo vedno. Potrebno jih je prepoznati, torej najti odgovore na to, kar se sprašujete, da je past in se bojite, da vam bo prinesla določene težave. Seveda smo pasti imeli tudi mi, vendar so bile drugačne, danes jih je tudi mnogo več, zato je vaše življenje drugačno, sodobnejše, prepleteno z mnogimi podatki, ki jih včasih nismo imeli toliko, učili smo se predvsem iz knjig, sedaj pa kot vemo, računalniki in vse druge aparature, ne prenašajo le znanja pač pa tudi veliko neznank. Veliko vprašajev, kako se upreti vsemu temu, s čimer se soočate, kako najti odgovore ali pri starših, učiteljih. Spoštovani mentorji, ki ste danes tukaj z mladimi, tudi vi ste tisti, ki odgovorite na mnoga vprašanja, je pa seveda odgovornost družbe, da poskrbi za to, da bodo te pasti za vas mlade manjše, predvsem pa

prepoznavne. Vesela sem, da sem danes z vami, vsako leto se z veseljem udeležim otroškega nacionalnega parlamenta, kajti tu je zelo zanimivo, predvsem pa sem ponosna na to, da ste tako strpni, tako prijazni drug do drugega in da včasih predstavljate odraslim zelo dober zgled. Hvala lepa.

...aplavz...

Boris Koprivnikar, minister za javno upravo: Če dovolite... Sem minister za javno upravo in podpredsednik Vlade dr. Mira Cerarja. Jaz sem danes tukaj predvsem zato, da vas poslušam in lahko rečem iz osebnih izkušenj, da mladostništvo poznam, ker imam štiri mladostnike doma. Poudaril bi to, kar je vodilo mojega osebnega dela pa tudi vodilo Vlade našega predsednika: sodelovanje in kultura dialoga. Upamo, da bomo to prinesli v naš prostor in upam, da boste to sodelovanje in kulturo dialoga prenesli tudi vi nazaj v vaše sredine in da bodo z vami rasle, ne nove pasti, ampak predvsem nove priložnosti, ki se odpirajo pred nami in jih pogosto mladi veliko bolje razumete, kot tisti malo starejši. Smo v svetu, ki se izjemno hitro spreminja, ki ga vi lažje dojemate in zaradi tega v vas vidim predvsem priložnosti in manj pasti, seveda pa moramo biti vsi sami odgovorni za svoja dejanja in svoje življenje. Hvala.

...aplavz...

Simona Kustec Lipicer, poslanka Stranke modernega centra: Spoštovana predsednica, spoštovani mlade poslanke in poslanci, spoštovani predsednik vlade, spoštovane kolegice in kolegi. Moje ime je Simona Kustec Lipicer, vodim največjo poslansko skupino v državnem zboru, Stranko modernega centra, iz katerega prihaja tudi predsednik vlade in podpredsednik, ki vas je ravnokar nagovoril. Samo eno sporočilo bi vam želela dati ob tem današnjem dnevu, ki se mi zdi izjemno pomemben, ker je ta današnji dan in ta podoba, ki jo vidimo sedaj, podoba svetle prihodnosti. Tudi sama sem mama 13-letni hčerki Eli in 10-letnemu sinu Marcelu, tako, da zelo dobro poznam vsakodnevne, tudi vaše tegobe, stiske in veselja. V času, v katerem odraščate in v katerem boste zelo kmalu prevzeli zelo odgovorna mesta v družbi, se boste srečevali, še posebej v tem času, z eno veliko rdečo nitjo, ki se ji reče spoštovanje. Spoštovanje sebe in drugih. Živimo v času, ko je to izjemno pomembno. Begunska kriza, ta civilizacijski preliv je tudi na naša tla prinesel pomembno osvežitev z novimi otroki, z novimi mladostniki, z vašimi novimi vrstniki. In sprejeti bodo samo, če jih boste sprejeli vi. Oni si tega želijo in to boste lahko naredili samo, če jih boste znali spoštovati. Tako kot znate spoštovati sebe in svoje vrstnike v vaših šolah, s katerimi ste odraščali, z nekaterimi že od vrtca naprej. In če bomo znali najti način, kako bomo spoštovali različnost, drugačnost in od tega postajali bogatejši sami in s tem tudi družba, v kateri živimo in katero bomo oblikovali, potem je to zgodba o uspehu, v kateri boste srečno in zadovoljno živeli. Želela bi si, če bo priložnost, da predvsem danes kakšno besedo tekom razprave namenimo tudi spoštovanju. Hvala lepa.

...aplavz...

Darja Groznik, predsednica ZPMS: Darja Groznik, predsednica ZPMS.

Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Zelo me veseli, da vas lahko pozdravim v imenu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in ker sem učiteljica, si neskončno želim, da smo ustvarili dovolj prostora, da boste soustvarjali svet v katerem živite.

...aplavz...

Peter Debeljak, direktor Urada Republike Slovenije za mladino: Dragi mladi parlamentarke in parlamentarci. Moje ime je Peter Debeljak, sem direktor Urada Republike Slovenije za mladino, ki se sicer formalno ukvarja s populacijo od 15 do 29 let, nekateri ste ta prag že prestopili, ampak z enim očesom pa gotovo vidimo tudi izzive, s katerimi se soočate vi in se veselim že debate z vami tudi letos. Hvala.

...aplavz...

Andrej Del Fabro, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti: Spoštovani mladi, lep pozdrav tudi v mojem imenu. Mi smo tisti, ki se ukvarjamo tudi s pravicami otrok, ki se ukvarjamo z občutljivimi temami, kot so razmerja med starši in otroki, razmerja v družini, ukvarjamo se tudi z manj prijetnim delom družinskega življenja, kot je nasilje, telesno kaznovanje otrok. Vse svoje delo moramo zato zelo tehtno opravljati in tudi z veliko strpnosti in razumevanja. Jaz sem že imel možnost delati v tej hiši pred leti, tako da sem otroški parlament takrat z veseljem poslušal, čisto tako z zanimanjem, kaj boste povedali in enako bo tudi danes - z veseljem bom prisluhnil, kaj nam boste danes sporočili. Hvala.

...aplavz...

Ljudmila Novak, predsednica stranke Nova Slovenija: Spoštovani, lepo pozdravljeni. Ker sem več kot 20 let delala kot srednješolska profesorica, mi je problematika mladih, mladostnikov zelo blizu. Tudi sama imam sicer že odrasle otroke, sedaj sprejemam vnuke, tako, da trenutno nisem čisto na tekočem, kaj se na področju mladostništva dogaja. Z veseljem vam bom prisluhnila in to uporabila tudi pri svojem političnem delu. Rada bi vam pa še povedala en lep spomin iz preteklega tedna. V petek, osmega aprila, smo obeležili 26 let, odkar so bile v Sloveniji izvedene prve večstrankarske volitve. Naša stranka je povabila v ta parlament nekatere poslance iz tistega prvega sklica pred 26-timi leti in takrat so z velikim entuziazmom, zagnanostjo ustvarjali to državo, to demokracijo. Želeli smo kar največ dobrega narediti za to Slovenijo, zdaj smo pa malo razočarani, ker ni vse tako, kot smo si predstavljali. Meni je to dalo nove volje in tudi poguma, da moramo ta proces nadaljevati, tudi zaradi vas, ker je pred vami še celo življenje. Danes, ko ste tukaj v parlamentu, ko se učite te parlamentarne demokracije, lahko tudi nekako postavljate temelje za prihodnost. Ker ne smemo reči, politika je nekaj grdega, postranskega, politika o marsičem odloča v našem življenju. Bolj boste aktivni, bolj boste spremljali dogajanje v različnih obdobjih življenja, imamo pač različne naloge v ospredju, ampak ne pozabite, da ste tudi vi odgovorni za prihodnost demokracije v Sloveniji. Želim vam, da bi današnje zborovanje bilo plodno in da bi tudi mi dobili dobre informacije za naše prihodnje delo.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Rada bi vas samo še opozorila, da ste res čim bolj hitri in jedrnati, da bomo imeli čim več časa za razpravo. Hvala. Lahko nadaljujemo.

Uroš Prikl, poslanec stranke DeSUS: Spoštovana predsednica, spoštovane kolegice in kolegi, poslanke in poslanci nacionalnega otroškega parlamenta. Jaz bom upošteval to, kar je predsedujoča povedala in bom zelo kratek. Kratek bom pa predvsem iz tega razloga, sicer nisem redkobeseden, da bom lahko slišal vaša vprašanja, vaša mnenja in se iz tega tudi kaj naučil. V veliko veselje mi je, da sem lahko danes z vami in to iz dveh razlogov. Prvič zato, ker bo mogoče malo smešno zvenelo, ker sem predstavnik, poslanec DeSUSa, ki ima v programu napisano ne samo pravice upokoјencev, ampak pravice celega spektra vseh ljudi, predvsem za življenje medgeneracijskega dialoga in predvsem za to, ker imam doma enega takega nadobudneža vaših let, ki mu z veseljem tudi prisluhnem, kot bom tudi vašemu mnenju, vašim predlogom in vašim sugestijam. Upam, da se bom iz tega tudi kaj naučil, ker kot veste, se vsak dan učimo. Na koncu vam želim vse lepo, predvsem, da ste uspešni na tem vašem zborovanju, na tem vašem srečanju danes, še posebej pa vam želim vse dobro in veliko uspeha v vašem osebnem življenju, v vašem ljubezenskem življenju in življenju na sploh. Obilo uspeha tudi v šolskem sistemu. Hvala lepa.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Oprostite, res nam zmanjkuje časa, zato bi prosila, če se lahko samo še predstavite. Žal nas res preganja čas.

Anton Toni Klančnik, Generalna policijska uprava: Potem pa zelo na kratko. Najprej pozdrav vsem, zlasti pa mladim. Sem očka dveh otrok, fantka in punčke. Prihajam iz Uprave kriminalistične policije, delo opravljam 23 let, sprejemam mlade v dobrih in slabih situacijah, zato se mi približno sanja kam pes taco moli, vendar nikoli ni dovolj slišati mnenja mladih, da mi dajo smernice za moje delo. Najlepša hvala, da sem lahko z vami.

...aplavz...

Agata Zupančič, Direktorat za javno zdravje, Ministrstvo za zdravje: Lepo pozdravljeni. Pri nas si prizadevamo postaviti pogoje za dobro telesno in duševno zdravje, predvsem sem pa tu, ker želim slišati vaš glas. Hvala.

...aplavz...

Fani Nolimal, Zavod RS za šolstvo: Lepo pozdravljeni tudi v mojem imenu. Od vašega kolega, predsednika Cirila Cerovška, sem prejela poslanico Nacionalnega odbora mladih in obljubim vam, da jo bomo dobro preučili in pomagali realizirati teme, ki ste jih izpostavili.

...aplavz...

Tone Dolčič, Varuh človekovih pravic, namestnik: Tone Dolčič, namestnik varuha človekovih pravic.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa vsem. Izvedela sem, da nas približno čez pol ure zapušča predsednik vlade dr. Miro Cerar, zato bi prosila vse mlade parlamentarke in parlamentarce, če ima kdo kakršnokoli vprašanje za predsednika, kakšno kratko vprašanje,... Izvoli.

Sara Godnič, Kras in Brkini: Pozdravljeni. Prihajam z osnovne šole Komen, zastopam pa regijo Kras in Brkini. Imam vprašanje: ker smo mladi in bomo kmalu končali šolanje, nas zanima predvsem, kam bomo šli v službo? Se vam ne zdi, da bi morali v današnjem okolju in tako majhni populaciji kot smo, imeti več Slovencev službo oziroma kaj je krivo, da je toliko brezposelnih? So po vašem krivi državljani ali odgovorni za vodenje države? Pa še moje drugo vprašanje, kako bi to rešili? Hvala.

...aplavz...

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Spoštovana Sara, hvala lepa za vprašanje. Najprej dobra novica. V letu 2015, se pravi lansko leto, smo za več kot 20 %, naša vlada je pri tem kar dobro sodelovala, povečali zaposlenost mladih. Slaba novica je ta, da je še vedno preveč nezaposlenih v Sloveniji, tudi mladih in zato je krivih več razlogov. Vemo, da nas je pred leti doletela težka finančno ekonomska kriza, ki smo jo seveda poglobili Slovenci sami s slabimi praksami. Marsikje nismo delali tako kot bi bilo treba, nismo bili dovolj preudarni, gospodarni z lastno državo in to zdaj popravljamo. To je zelo pomembno zato, ker če bomo skrbeli za svoja podjetja, za zavode, od bolnišnic do šol, od vseh področjih - kulturnega, športnega - do znanosti, potem bo tudi dovolj prostora za vas. Seveda je naloga države, da se trudi, da dobro gospodari, da omogoča predvsem gospodarstvo podjetjem, bankam in drugim, da jim gre čim bolje, da lahko čim več mladih zaposlijo. Naloga šolstva je, da vas, to je tudi naloga države, ko gre za javno šolstvo, ki pri nas prevladuje, da vas čim bolje usposobi. V tem pogledu se sedaj trudimo, da bi tudi čim več poudarka namenili, ne samo temu izobraževanju - srednja šola, fakulteta - ampak tudi s poklicnim znanjem. Kajti zelo pomembno je tudi, da mnogi izmed vas, ki imate veselje in neke darove, recimo, da ste lahko čevljarji, slaščičarji, kuharji, natakari, karkoli, da ni treba vsem študirati, da lahko že prej vstopite v šole, ki vas bodo v teh poklicih izurile. Zelo potrebujemo take poklice, recimo na področju lesarstva, kovinarstva, ... Tukaj se bo odprlo še veliko možnih poklicev, tako da ne bo treba vsakemu čakati, da dobi diplomo ali da prehitro išče poklic, ko še nima poklicne izobrazbe. Če zaključim, to stori država, mora storiti in bo storila v prihodnje še bolje, zato si naša vlada zelo prizadeva skupaj s še drugimi deležniki. Veliko pa je tudi na vas, mladih. Poglejte recimo podatek, ki ga je dva dni nazaj po televiziji povedal naš finančni minister - je zelo zaskrbljujoč. Na fakultete se vpiše veliko mladih. Prvi letnik jih izdela polovica, to kaže tudi neki odnos mladih do tega, kako dojemajo svojo šolo, neko svojo obveznost. Če se vpišeš na neko šolo, ki je v večji meri zastonj, ker je javna šola in kar plačajo davkoplačevalci, potem je tvoja odgovornost, da čim prej doštudiraš, da čim prej in čim bolje delaš.

Kaja Petrovič: Oprostite prosim, res se opravičujem, da vas prekinjam, ampak res nas preganja čas, če bi lahko malo skrajšali. Hvala.

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Dobro, skratka, na vas pa je, da izkoristite vse možnosti in se čim bolj izobrazite, dobite sposobnosti, da boste lahko lažje našli delo, ki vas veseli. Najbolj važno je, da najdete tisto, kar vas veseli. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala, nadaljujemo, kar...

Matej Zidarn, Velenje: Lep pozdrav vsem skupaj. Postavil bi vam rad preprosto vprašanje. Gospod predsednik države Borut Pahor nam je lepo povedal, kako moramo slediti svojim sanjam in da si moramo začrtati cilje. Zanima me, če to kar vi sedaj delate, če so to vaše sanje in če so, kako ste do njih prišli?

...aplavz...

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Pravzaprav odlično vprašanje. Da bi kdaj to dojemal kot sanje, priznam, da nisem. Tudi ta izraz prihaja iz Amerike in je mogoče drugače v tistem kulturnem okolju delati kakor v našem, ampak v resnici je nekaj res. Ta izziv, ki sem ga sprejel s to vlogo, je v veliki meri za mene izziv. Se mi zdi pomembno, da delam nekaj za družbo in v tem smislu na nek način uresničujem svoje sanje, saj že kot mlademu se mi je zdelo pomembno, da del življenja namenim družbi, da pomagam. V tem smislu uresničujem jaz, ministri, naša vlada, prisotni poslanci in vsi, ki so tukaj, uresničujemo neke sanje, ki so v tem, da bi družbo naredili boljšo. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Kar naslednje vprašanje.

NN: Mene pa zanima, ... prej ste rekli, da moramo uresničevati svoje sanje. Kaj pa, če se jih ne da uresničiti? Kaj če ne dobiš službe, o kateri sanjaš? Kaj narediš potem? Hvala.

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Hvala. Če sem nekoliko praktičen, vedno sanjajte še rezervne sanje. V življenju si ne smete želeli samo ene stvari, v življenju morate tudi malo pustiti, da vstopa v vas samo. Ni vedno tisto, kar si želimo, tisto kar nam je namenjeno, zato je zelo pomembno, da znamo tudi sprejemati, kar nam življenje prinaša. Da nismo tako domišljavi, da mislimo, da če se nam zdi, bomo pa točno to in samo to morali dobiti, ampak kot sem rekel, še nekaj ... Če dovolite, življenje je tako pestro, da čisto vsak od vas, bo v njemu izsanjal del svojih sanj, če ostanemo pri tem izrazu. Samo če bo znal, vsaj malo prisluhniti temu, kar se okoli njega dogaja. Verjamem, da tudi tisti, ki v nekem momentu ne uresničijo svojih sanj, jih že čaka naslednji moment, ki je tudi nova priložnost. Ne obupati in vedno vztrajajte naprej.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Čas imamo žal samo še za eno vprašanje. Besedo dajem ... beli majici?

Gregor Kokalj, Koroška: Dober dan. V prejšnjem mesecu sem na socialnem omrežju Facebook zasledil posnetek o tem, kako naj bi neka tuja multinacionalka v Sloveniji želela odpreti svojo mrežo, z lokacijo v Mariboru. Ta multinacionalka bi na tej lokaciji zaposlovala več kot tisoč ljudi, a podjetja žal niso odprli zaradi preveč zapletene zakonodaje. Zanima me, kakšno je vaše mnenje o tem?

Dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije: Hvala vam tudi za to vprašanje. Ne vem, za katero multinacionalko gre. Imel sem že podobne primere pred to obravnavo ... da bi pa neka multinacionalka prinašala tisoč delovnih mest pa ne poznam primera. Vsekakor se v takih primerih predsednik vlade, ko dobi vprašanje, takoj pozanima pri pristojnem ministru, tako da bom danes popoldne ali jutri zjutraj poklical ministra za gospodarstvo in ga vprašal, če je bila, katera je bila in če je šlo za tisoč delovnih mest. Bila pa je ena, ki je šlo za 70 delovnih mest ali pa za 150, te primere poznam. Morate pa vedeti nekaj, zakonodaja je zapletena, ponekod preveč, ponekod smo krivi sami, ponekod je kriva evropska zakonodaja, ki nam narekuje, kako moramo imeti pravila napisana, ampak res je ... včasih bi bilo bolje, da bi bili bolj odprti, da bi lažje prišla tuja podjetja k nam, da bi bilo več zaposlitev. Vendar po drugi strani pa je treba imeti neke ovire. Na primer, ne more neko podjetje priti in izkoriščati naravo, poškodovati okolje, poškodovati pitno vodo in podobno ali izkoriščati delavce na način, da bi firma zaslužila, delavci bi imeli pa preslabe plače. Deloma mora biti zakonodaja stroga in jo morajo tudi tujci upoštevati, ker drugače nam bodo tujci narekovali, kaj se sme in kaj ne. Deloma si bomo pa vedno prizadevali, da smo odprti in da sprejemamo tista podjetja iz tujine, ki nam prinašajo dobra delovna mesta, ki čuvajo naše okolje in ki jim je mar za naše delavce. Hvala za vprašanje.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa za vse vaše odgovore. Sedaj pa vabim Cirila Cerovška, predsednika 25. nacionalnega otroškega parlamenta, da pove nekaj o Nacionalnem odboru mladih.

Ciril Cerovšek: Hvala Kaja, predsednica sedanjega otroškega parlamenta. Bi vam pa res nekaj povedal o Nacionalnem odboru mladih. Najprej zakaj sploh gre. Ta ideja je prišla iz lanskega delovnega predsedstva in tudi od samih parlamentarcev, zaradi tega, ker imam občutek, da dobimo priložnost uresničiti predloge samo v tem kratkem dnevu. In bi glede predlogov radi imeli možnost, da jih tudi bolj obvladamo, da lahko z njimi več sodelujemo, da jih lahko podajamo skozi vse leto. Zato smo prišli na idejo, da bi ustanovili izvršilni odbor parlamenta, Nacionalni odbor mladih. Da bi želeli dati glas mladim, ki se zavzemajo za dobro. Smo imeli že ustanovitveni sestanek, kjer smo zbrali članstvo in napisali smo poslanico, kjer smo zapisali predloge, ki so bili najbolj odmevni na prejšnjih parlamentih. Tudi en izvod poslanice imamo tukaj. Gospod predsednik Miro Cerar, vabljeni ste k sodelovanju, predlogi so napisani zelo na kratko, napisani so tudi kontakti in upamo, da bomo glede teh rešitev, ki jih tukaj podajamo tudi kaj konkretnega storili. Najlepša hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa, Ciril. Upam, da Nacionalni odbor mladih čim prej začne s svojim uspešnim delovanjem. Sedaj pa je čas za poročanje skupin. Poročevalci boste povabljeni za govorniški pult. Imeli boste približno štiri minute časa, da predstavite, o čem ste se pogovarjali v skupini ter vaše ugotovitve in zaključke. Prosim pa vas, da ste čim bolj hitri in jedrnati. Po poročilu vsake skupine sledi 25-minutna razprava. Vas, parlamentarce vabim, da se vključujete v razpravo in z nami delite svoja mnenja, še posebej tisti, ki niste sodelovali v določeni skupini. Obenem pozivam tudi goste, da po potrebi tudi vi podate svoje mnenje, čeprav vas spet prosim, da ste kratki in jedrnati.

Zdaj pa še nekaj opozoril: prosim vas, da se v razpravi ne ponavljate, saj smo zelo časovno omejeni. Ko dobite besedo, se prosim predstavite z imenom in priimkom ter iz katere regije ste. Prosim vas tudi za potrpežljivost, saj nas je zelo veliko in boste morali za besedo tudi malo počakati. Mi se bomo pa po svojih najboljših močeh trudili dajati besedo čim bolj razpršeno, tako da predlagam, da začnemo s poročanjem. Prosim poročevalca prve skupine, da predstavi razmišljanja in ugotovitve o **PASTEH INTERNETA IN SOCIALNIH OMREŽIJ**.

...aplavz...

Poročevalka prve skupine: Hvala. Torej, kaj je zasvojenost, kako jo pravočasno prepoznati in kako pomagati zasvojenim? O vseh teh vprašanjih smo se pogovarjali v naši skupini o pasteh interneta in socialnih omrežjih. Kdaj govorimo o zasvojenosti? O zasvojenosti govorimo, ko se oseba preveč vživi v virtualni svet, ko za računalnikom izgubi občutek za čas, ko prave ljudi zamenja za virtualne prijatelje. Z zasvojenostjo se lahko ukvarjamo na tri različne načine. Lahko jo zanemarjamo in jo obravnavamo kot eno od naših »mladostniških muh«, lahko se z njo ukvarjamo, ampak, ko ali če ne dosežemo napredka, vržemo puško v koruzo, lahko pa se nanjo hitro odzovemo in poskušamo osebo razumeti in ji pomagati, tako s pogovorom ali s čim bolj konkretnim. Strinjali smo se, da so internet in socialna omrežja sodobne pasti mladostništva. Poleg tega pa so odličen vir podatkov ter idealen kraj za povezovanje ljudi. Torej, pasti, ki prežijo na nas, ni kriv internet, ampak smo sami, ... kako naj torej naredimo internet bolj varen. Mislimo, da je pomembno osveščanje mladih, torej kakšne so posledice neodgovornega obnašanja na internetu. Predvsem pa bi bilo potrebno mlade naučiti odgovornega in varnega ravnanja na internetu ter na socialnih omrežjih. Za konec pa bi rada podala še eno dejstvo, s katerim smo se strinjali vsi. Internet in socialna omrežja so postala nevarna, ker jih mi ne znamo pravilno in odgovorno uporabljati.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala poročevalki prve skupine. Vabim vas, da poročilo oddate Anji. Sedaj pa je čas za razpravo. Z dvigom roke se javite k besedi. Lahko kar začnemo. Izvoli.

NN: Mene zanima, s čim bolj konkretnim bi rešili zasvojenost. Hvala. Rekla je ... za pogovor in z nečim bolj konkretnim. Kaj je to bolj konkretno?

NN, severna Primorska: Glede na to, da sem bil jaz član te skupine, smo ugotovili, da neke širše rešitve dejansko ni. Zato ker vse težave interneta izhajajo iz družbe, iz ljudi, ki ga ne znajo pravilno uporabljati oziroma, ki ga izkoriščajo, kot je povedala tudi v poročilu. Izobraževanje je zagotovo

ena od stvari, ki bi jih lahko storili. Ugotovili pa smo, da če pride nek odrasel človek, tudi če je strokovnjak na svojem področju, si mi ne bomo toliko zapomnili, kot če bi to nekako izkusili na naši koži oziroma v bližini. Je pa res, da bi ta izkušnja prinesla tudi širše posledice...

Kaja Petrovič: Oprosti prosim, ker sem te prekinila, ampak pozabil si povedati svoje ime in priimek ter regijo. Hvala.

NN, severna Primorska: Torej najboljši približek popolne varnosti na internetu je.... *in mikrofona si moraš prižgati ... izobraževanje. Hvala.*
...aplavz...

Nika Zorko, Ljubljana in okolica: Poudarila bi, da tukaj, ko ste rekli, boljše rešitve, bolj konkretne rešitve. Starši nam lahko omejijo internet oziroma dostop do računalniških igrice, ampak ali ne bo to sprožilo še nečesa drugega? Da se nam zdi, da nas starši omejujejo in nam poskušajo nekaj preprečiti. Hvala.

Gašper Waldhütter, Maribor: Lepo pozdravljeni. Prej je bilo povedano, da je večji problem mladih to, da nismo ozaveščeni o problemih interneta, ampak tudi naš problem je, da se pastir interneta tako hitro razvijajo, da jim enostavno ne moremo slediti. Zato je moje mnenje, da popolne varnosti na internetu ne moremo doseči, razen če računalnika sploh ne uporabljamo. Vseeno pa se lahko zadostno zavedamo, da pri pasteh mladostništva popolnega varovanja ne moremo doseči. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa, nadaljujemo Krško.

Matic Žnidaršič, Posavje: Najlepša hvala. Pri odvisnosti bi samo na hitro omenil raziskavo, ki je bila narejena na podganah, in sicer: naredili so več kletk. V eni so bile postavljene socialno aktivne podgane z različnimi igračami. Imele pa so dve steklenički z vodo, ena je bila navadna voda, druga pa je vsebovala heroin. In te podgane se niso dotaknile vode s heroinom. Na drugi strani pa so bile podgane, ki so bile socialno izolirane, vsaka posamezno, te pa so se začele omamljati z vodo, ki je vsebovala heroin. Iz tega lahko sklepamo, da je odvisnost odvisna tudi od tega, kako smo mi socialno vključeni v družbo. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Debato bi samo za trenutek prekinila. Dajem besedo Cirilu Cerovšku, glede Nacionalnega odbora mladih.

Ciril Cerovšek, Dolenjska: Sporočili so mi, da tudi druge ljudi zanima, kje bo ta naša poslanica objavljena, ker nimamo dovolj izvodov. Z današnjim dnevom jo bomo objavili na Facebook strani Nacionalnega odbora mladih. Ste vabljeni, da »lajkate«... lahko nadaljujemo z razpravo.

Kaja Petrovič: Torej nadaljujemo z razpravo. Kranj, nadaljuj.

Erazem Pivk, Kranj: Hvala. Prva stvar, imam eno pripombo. Po mojem mnenju ne bi smeli enačiti vedenja podgan in vedenja ljudi. Druga stvar pa, po mojem mnenju tudi, če bi dovolj izobrazili vse mlade, še kar ne moremo izkoreniniti problema, ki je v samem vedenju mladih. Nekateri so, ki hočejo slabo, na to pa ne moreš vplivati. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala, nadaljujemo.

Tadej Časar, Izola: Pozdravljeni. Rad bi navedel repliko na tvojo trditev. O tem smo tudi dosti komentirali v naši skupini – bil sem član prve skupine. Rad bi poudaril, da internet na splošno ni varen. Internet ne uporabljajo samo ljudje kot smo mi, ampak ga uporablja široka družba, pravzaprav velik delež sveta. Dejstvo je, da vsak posameznik sam odloča o svoji uporabi interneta in sam odloča o tem ali bo postal s tem zasvojen ali pač ne... Dejstvo je, da se mora vsak posameznik sam odločiti, da si hoče omejiti uporabo svoje mobilne naprave. Če to naredijo starši, vem iz lastne izkušnje, jih po navadi ne upoštevaš in delaš isto naprej. Želel sem pripomniti samo to ... da razčistimo nekatere stvari. Hvala za besedo.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala, besedo dajem Pomurju.

Luka Lah, Pomurje: Hvala za besedo. Rad bi eno stvar samo pripomnil za vse, ki boste o tej temi govorili. Ne mešati zasvojenosti in odvisnosti, ker sta to dva čisto različna pojma. Če si z nečim zasvojen, je to nekaj, kar ne rabiš za preživetje, ampak zelo težko ali skoraj ne moreš zdržati brez tega. Odvisen si pa od nečesa, kar rabiš za preživetje, torej odvisen si od vode, od hrane, v prvih nekaj letih od staršev in tako naprej. Tako, da prosim ne tega mešati. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala tudi za to opozorilo. Nadaljujemo z Ljubljano.

Pika Rupar, Ljubljana in okolica: Prej je nekdo omenil, da je internet nevaren. Jaz mislim, da internet sam po sebi sploh ni nevaren, nevarni so ljudje, ki so na internetu, to sem že v naši skupini povedala. Internet je bil ustvarjen predvsem zaradi tega, da bi se informacije hitreje širile, če so pa neki »fake« profili na internetu, to ni kriv internet, ampak so krivi ljudje, ki uporabljajo internet. Tako da, internet sam po sebi ni nevaren.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala. Koroška.

Melissa Smovnik, Koroška: Jaz bi pa zastavila samo eno vprašanje gospodu kriminalistu. Glede na to, da iščemo danes rešitve glede pasti interneta in socialnih omrežij. Zanima me, če je število kaznivih dejanj, ki se zgodijo na spletu v porastu ali se zmanjšuje oziroma ostaja enako? Kako vi rešujete te težave? Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Žal imamo časa samo še za eno vprašanje, mnenje, mogoče za kakšno konkretno rešitev. Tega smo danes zelo veseli.

Anton Toni Klančnik, Gen. policijska uprava: Hvala lepa za besedo. Hvala za zelo pomembno vprašanje. Statistični kazalci kažejo, da je teh dejanj čedalje več, so v porastu. Vendar jih statistično ne moremo zajeti v štetje, koliko je takih kaznivih dejanj. Kajti če ima nekdo v posesti deset tisoč posnetkov golih otrok, je lahko to eno kaznivo dejanje in jih ne moremo šteti kot deset tisoč kaznivih dejanj. Nekdo jih ima dva milijona in je to prav tako eno kaznivo dejanje. Zato ti kazalci ne kažejo realnega stanja. Po drugi strani, kako se tega lotevamo? Lotevamo se tako, da slovenska policija sodeluje s tujimi policijami pri odkrivanju teh zlorab. Zelo pomembno pa je, da ko zaznate, da je vaš prijatelj/prijateljica zlorabljen zaradi teh posnetkov, javite to naprej. Bodite mu opora in podpora. Nikar ga ne napadajte, nikar osebnih diskriminacij. Hkrati obvestite učitelja v šoli, četudi sem slišal, da nekateri niso ravno najbolj odzivni. Pa kljub temu, pomembno je, da najdemo odraslo osebo, osebo, ki ji zaupamo, da ji lahko predstavimo problem našega prijatelja/prijateljice in podate prijavo. Kajti na nas je, da iščemo in potrjujemo identiteto teh nesrečnih otrok na posnetkih in jih zavarujemo pred pedofilskimi kremplji. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Zdaj pa res še zadnje vprašanje. Kranj.

Erazem Pivk, Kranj: Najlepša hvala. Na koncu debate smo prišli do zaključka, da težav oziroma vseh temnih strani interneta ne moremo rešiti. Ker so slabe strani interneta izraz slabe strani v družbi. Imam pa še vprašanje za gospoda predsednika vlade: ali vidite kakršnokoli možnost, da bi vplivali na razmišljanje oziroma moralno vedenje celotne družbe? Hvala.

...aplavz...

Dr. Miro Cerar, predsednik vlade Republike Slovenije: Mislim, da ja. Vsak od nas, vsak od vas posebej vpliva vsak dan na moralno življenje v družbi. Če vpliva samo eden, bo spremenil morda prijatelja, sorodnika. Če vas vpliva sto, jih boste spremenil tisoč okoli sebe. Je pa to vsakodnevni napor in največ pomaga, če to počneš z zgledom. Da si sam takšen kot želiš, da bi bili drugi. Pomembno je še nekaj. Ne misliti, da moraš biti popoln. Vsak naredi napako, vsak ima slabosti, jaz jih imam, vi jih imate. Važno je, da si prizadevamo. Včasih sem še predaval kot profesor o tem in sem rekel morala ali etika prizadevnosti: padeš in se dvigneš. Tako kakor v športu ali kjerkoli v

življenju. Zboliš in ozdraviš. Važno je, da si stalno prizadevaš v pravo smer. In to je najboljši zgled.
Hvala lepa.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. S tem tudi zaključujem razpravo na temo prve skupine. Nadaljujemo s poročilom druge skupine na temo: Ko pride do stiske, kam po pomoč? Vabim poročevalce druge skupine, da na kratko posredujejo svoje zaključke.

Blaž Režonja (Maribor), Matej Zidarn (Velenje), Ana Baloh Kočeva (severna Primorska):

Lepo pozdravljeni, spoštovani parlamentarci, parlamentarke in seveda predsednik vlade, doktor Miro Cerar. Skozi življenje, še posebej v naših mladih letih, se srečujemo s številnimi problemi. Kadar se odločamo za izbiro pomoči ob stiskah, na katere naletimo, smo pogosto precej zmedeni in ne vemo, kam bi se obrnili. Zato je naša glavna tema bila: **KO PRIDE DO STISKE, KAM PO POMOČ?** Ob začetku naše razprave smo spoznali, da se najraje zatekamo k prijateljem, staršem, pogosteje h mami kot očetu, k sestram, bratom, nekateri celo k duhovnikom. Nekateri se odločijo, da se bodo napotili v varno točko, k svojim sorodnikom, morda pa tudi k šolskemu psihologu. Naša izbira je predvsem odvisna od problema, s katerim se srečujemo.

Pogovarjali smo se predvsem o ... Takoj smo se navezali na šolo. In sicer, na koga se lahko obrnemo v osnovni šoli? Ugotovili smo, da so šolski psihologi zelo nezanesljivi in da jim ne moremo zaupati. Prišli smo do rešitve, da smo predlagali vrstniško mediacijo. Kar se mi zdi zelo dobra rešitev. Vrstniška mediacija je proces, v katerem dva učenca, ki sta usposobljena za reševanje problemov pomagata drugim osebam. Vodita pogovor, kjer te osebe najdejo rešitve za svoj spor. Mediacija je tajna, nihče ne izve. Zato se mi zdi dobra ideja, ker je zaupno. Morali bi to uvesti na vsaki šoli. Glede nezaupanja pedagogom in delavcem v šolah, smo spoznali, da bi lahko veliko stvari rešili s tako imenovano skrinjico anonimnih mnenj. O nepoštenosti in napakah osebja, kjer bi se lahko učenci anonimno zaupali osebju šole, kaj jih moti in kaj so jim morda storili narobe. Prav tako smo dosti govorili o rešitvah v obliki anonimnih klicnih centrov, kamor se lahko mladi zatečejo po pomoč. Ugotovili smo, da naj bi statistično bilo kar devetdeset ali morda malo manj odstotkov klicev na Tom telefon lažnih. Zaradi tega smo spoznali, da bi bila zanimiva rešitev lahko, da bi nekdo na šoli sprejel osnovni klic in ga nato preusmeril na klicni center Tom telefon, kjer bi te lahko tvoj sogovorec zavrnil ali sprejel, odvisno ali imaš resnične probleme ali pa se želiš le pozabavati in zlorabiti možnost uporabe vsega tega. Ugotovili smo, da bi lahko pomoč razširili tudi po šolah, kjer bi razširili zaupanje mladih v delavce in pedagoge tako, da bi jim omogočili uvedbo mladinskih zaupnikov, ki bi morali prisegati posebnemu kodeksu, ki bi jim določal kako se morajo vesti do učencev. Učenci bi potem na koncu leta glasovali, katere ljudi, učitelje želijo za svoje zaupnike, njihovi sodelavci pa bi potrdili njihovo funkcijo. Nato bi naslednja generacija učencev prejela seznam zaupnikov, h katerim bi se lahko zatekli v primeru težav.

Imamo pa še dve vprašanji, ki smo jih oblikovali glede prej omenjenih predlogov. Kako bi nas podpirali, spoštovani gospod predsednik vlade, Miro Cerar? Kar se tiče naših predlogov, bi nas podpirali ali ne?

Miro Cerar, predsednik vlade Republike Slovenije: Ko boste starejši in ko boste politiki, boste vedeli, da politiki vedno podpirajo vse ideje. Ampak vprašanje je, kaj lahko naredimo. Sijajno se mi zdi tole, ko sem dobil poslanico, se mi zdi res odlična zadeva. Na koncu je predlog, da naj država več stvari stori, da bi bile vaš pobude bolj slišane in bolj uresničene. Že razmišljam, medtem, ko vas poslušam, kaj bi se dalo narediti. Tako, da ne bi sedajle konkretno odgovarjal, ampak glejte poslušamo in kjer bo mogoče, bomo že takoj začeli spreminjati kaj na bolje. Kjer bomo pa rabili vašo pomoč, pa vas bomo poklicali, da se z vami pogovorimo. Hvala lepa.

Ana Baloh Kočeva, severna Primorska: Kaj pa vi, varuhinja človekovih pravic. Imate vi kakšno rešitev, kar se tiče Tom telefona?

Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic: Jaz vam ponujam naš projekt Zagovornik glas otroka. Ne vem, koliko ga poznate. In sicer je to projekt, ki vas sliši. Mi imamo usposobljene zagovornike in če imate težave v družinskem krogu, gre za recimo težave ob razvezah staršev ali kakšne druge težave v odnosu, ko pridete do institucije, je zagovornik zagotovo pravi naslov. Lahko pogledate, ker ste vsi računalniško zelo pismeni, na našo spletno stran, kjer vam predstavljamo ta projekt. Zaenkrat je pri varuhu in najbrž bo tudi ostal. Vodja projekta pa je namestnik Tone Dolčič, ki vam lahko, če bo čas seveda tudi kaj več povedal. Seveda pa sem tudi podpornica klicev na Tom telefon. Hvala.

...aplavz...

Blaž Režonja, Maribor: Radi bi se samo še zahvalili vsem zbranim za njihovo pozornost in se hkrati zahvalili za priložnost, da smo lahko bili tukaj in delili naša mnenja, predloge in rešitve z vami. Najlepša hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Sami dobri predlogi. Tudi vas vabim, da poročilo oddate Anji. Glede na to, da ste omenjali tudi Tom telefon, bi k besedi povabila tudi Darjo Groznik za morda kakšen komentar.

Darja Groznik, predsednica ZPMS: Hvala lepa za besedo. Ob tem, ko razpravljamo o Tom telefonu, velja vendarle povedati: večina klicev je tako imenovanih »zafrkantskih«, ampak tisti svetovalci, ki na tem telefonu delajo, vedo, da nekdo, ki se zafrkava, petkrat pokliče in vrže telefon dol, šele šestič pride s pravo besedo na dan. Od vseh klicev je približno četrtnina tistih, pri katerih pa se razvije svetovalni pogovor. Tako, da vendarle ima Tom telefon eno veliko vlogo pri reševanju različnih pasti mladostništva. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Dajem besedo naslednji gostji.

Agata Zupančič, Ministrstvo za zdravje: Dragi otroci mladostniki, rada bi spomnila samo na kratko, na eno svetovalno mrežo, ki se imenuje »To sem jaz«. V pretekli delovni skupini ste govorili

o pasteh spleta. Tu bi vam pa rada izpostavila eno veliko prednost spleta. Namreč že več kot desetletje na spletni mreži »To sem jaz« odgovarja skupina strokovnjakov in je v preteklem desetletju odgovorila otrokom in mladostnikom na več kot 33.000 vprašanj. To je način, kjer strokoven nasvet dobite enostavno, anonimno, brezplačno in hitro. Teme pa so vse: od telesnega zdravja, medosebnih odnosov, duševno zdravje, zaljubljenost, ljubezen, spolnost, šola, zasvojenost, duševna stiska in predlagam, da si pogledate spletno stran To sem jaz. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. S tem tudi odpiram razpravo. Spet se z dvigom rok javite k besedi. Mogoče še kdo, ki še ni bil? Tam imamo Velenje.

Nina Pohorec, Velenje: Rada bi samo povedala, da vse te akcije in mreže, ki ste jih omenili, so super, vendar nismo seznanjeni z njimi in se mi zdi, da bi bilo dobro, da bi jih bolj oglaševali. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem Novi Gorici.

Emma Curk Mali, severna Primorska: Zanima me samo odgovor na to, kar je bilo sedaj povedano. In sicer, ali kdo ve, zakaj pa prihaja do nezaupanja do šolskih psihologin in socialnih delavcev? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Ima kdo, mogoče kdo od gostov kakšen odgovor? ... Prav, potem pa dajemo besedo Mariboru.

Blaž Režonja, Maribor: Rad bi odgovoril na to, kar je bilo ravno povedano. V bistvu smo ugotovili skozi razpravo, da se ta občutek nezaupanja razvije mogoče z nekakšno polarizacijo, ki jo ustvarjajo pedagogi med mladimi, oz. mogoče to bolj poznate kot izbiranje ljubljencev in jemanje določenih učencev na piko. V bistvu smo to spoznali kot glavne razloge za nezaupanje mladih do ljudi, ki jih vzgajajo in učijo. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Nadaljujemo ... Prekmurje.

Luka Lah, Pomurje: Sedaj se moje vprašanje veže na to anonimno skrinjico. Na primer, če jaz na listek napišem, da sem v stiski in oddam ta listek v to anonimno škatlico, kako bo na primer učitelj vedel od koga je ta listek, kako bo on meni odgovoril na to stisko. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Kakšen odgovor? Tam zadaj, Notranjska.

Matic Žust Šprah, Notranjska: Odgovor je tak: očitno je, če ima nekdo tak problem, ga imajo zagotovo še kakšni drugi pa si o tem ne upajo spregovoriti. In tukaj se je treba posluževati reševanja težave v splošnem, ker tudi moramo gledati na to, da bo večini ugodno v naši družbi.

Če večini ni ugodno, potem imamo slabo družbo tukaj, in kakor je gospod dr. Miro Cerar povedal, da stremijo k boljši družbi, kar je tudi ena od, kako bi rekel, poti iskanja splošnih rešitev k boljšemu nepopolnemu svetu. Saj je iskanje popolnosti za moje pojme neumnost, ker ne obstaja. Vedno se bo našlo napake, ampak je pa to ena od poti, ki vodi k iskanju splošnih rešitev za vse. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Mogoče še kdo, ki še ni bil. Zasavje.

Zala Stošicki, Zasavje: Imam pa vprašanje glede na to, kar ste povedali: predlagali ste rešitev, da bi bila določena oseba, verjetno na šoli, ki bi sprejela klice na TOM telefon in bi v bistvu ugotovila, ali je klic lažen ali ne. Zanima me pa, kako bi ta oseba na šoli vedela za vsakega, kakšne razmere imajo doma in kako bi ugotovila ali je klic lažen ali ne? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem Notranjski.

Dominik Križ, Notranjska: Ko smo prej rekli, kako bi učitelj odgovoril anonimnemu učencu, sem dobil idejo, da bi mogoče uporabili isti način. Naredili bi desko, na katero bi potem učitelj temu anonimnemu učencu pritrdil odgovor. Ta učenec, za katerega se ne bi vedelo kdo je, bi prebral odgovor in vedel, da mu je učitelj odgovoril. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem Velenju.

Katarina Stepišnik, Velenje: Moje mnenje pa je tako, da ima učitelj sam veliko svojih problemov v šoli, v kolektivu. Ali bi mi učitelja to sploh vse spraševali? Mislim, da je bolje, da gremo k svetovalni delavki po pomoč. Vem, da smo po različnih šolah in vem, da večina nima te možnosti. Ampak jaz osebno vem, da imamo pri nas zelo v redu svetovalno delavko in nam vedno priskoči na pomoč. Mnenja sem, da vsaka oseba na šoli vidi, če si v stiski. Če nekdo res želi pomoč, potem jo res potrebuje. Ampak vprašanje je, če se res zaveda, da je v stiski in ali bo on sploh povedal kaj je narobe. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem Ljubljani, tam v prvi vrsti, modra srajca.

Filip Rap, Maribor: Jaz bi rad predvsem dal poudarek na to, kaj zaupamo svetovalnim delavkam. Tudi če nam lahko zagotovijo, da je anonimno, takoj ko gremo mi k njim, one izvejo, kdo smo mi. Ko pa se s kom pogovarjajo, nas lahko tudi one izdajo. Zaradi tega se mi zdi boljša rešitev, da pišemo na spletne strani, čeprav lahko vsi vidijo naše težave. Ne morejo pa ugotoviti kdo smo in se mi zdi da je bolj varno, če pišemo na spletne strani. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Tukaj imamo en odgovor.

Peter Debeljak, Urad za mladino: Verjetno se strinjamo, da je svet, v katerem vi odraščate veliko bolj kompleksen, kot je bil svet, ko smo odraščali mi in enostavnih odgovorov in rešitev ni. Tisti, ki vam ponujajo enostavne odgovore so ekstremisti, radikalci, populist, skrajni desničarji. In tukaj vstopite vi. Velika večina problemov, s katerimi se vi ukvarjate, niso stvar učiteljev, socialnih delavcev, mladinskih delavcev, ampak vas in vaših vrstnikov. Včasih vaši vrstniki potrebujejo samo pogovor ali pa to, da jih povabite na nogomet in ni treba iz tega delati socialnega problema. Jaz verjamem, da ste vi tisti, ki ste lahko promotorji tega. Je pa to premalo in o tem govori tudi teorija. Danes živimo v svetu, ki je zelo kompleksen, a zdaj, ko se soočamo, recimo z novim fenomenom, to so npr. tisti, ki prihajajo iz drugih okolij, zato ste vi tisti, ki morate opraviti to vlogo. Prej je predsednik vlade izpostavil eno dobro misel: danes ne gre več za to, da si razdelimo pristojnosti: učitelji skrbijo za to, svetovalni delavci skrbijo za to. Ne! Vsi skrbimo za vse, vsi moramo biti odgovorni. Prvi ste vi. Tako, da želim apelirati na vas, da ne iščete rešitev kar takoj s tem, da neka uradna služba za nekaj poskrbi, ampak poskrbite vi za svoje vrstnike.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Želite besedo? Izvolite.

Ljudmila Novak, predsednica stranke Nova Slovenija: Hvala za besedo. Moja izkušnja je taka: probleme imamo vsi ljudje, tako otroci kot odrasli in je res pomembno, da najdemo osebo, s katero se lahko pogovorimo. Ni važno ali je to razredničarka ali svetovalna delavka, seveda so ti najprej pristojni, pomembno pa je, da se pogovarjamo s tistimi, ki niso v enaki stiski kot mi. Če se pogovarjamo s prijateljico, ki ima enake probleme pa jih ne zna rešiti, nam težko pomaga. Lahko nam je le v začasno tolažbo. Zato poiščimo ljudi ki znajo svoje probleme reševati, ki jim lahko zaupamo in ne sme nas biti sram. Če imamo mi nek problem, imajo lahko podobnega tudi drugi, tako da so osebni pogovori zame najboljša rešitev.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Čas imamo samo še za eno vprašanje, konkretno mnenje ali rešitev. Besedo dajem v Celje.

Gregor Lončar, Celje: Jaz imam pa konkretno vprašanje. Mladi imamo svoje težave in ugotavljam, da je veliko spletnih strani, ki nam lahko pomagajo. Ampak mi ne vemo, kako priti do njih oz. da sploh obstajajo. Kaj bi v sklopu šole oz. v osnovni šoli lahko naredili, da bi do tega lažje prišli oz. kaj bi ministrstvo za šolstvo v tem primeru naredilo? Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Kakšen odgovor? Izvolite besedo.

Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Ne vem, če sem čisto dobro razumela. Če problema ne znamo identificirati, kako bi lahko pomagali? Ampak osnovna šola je prostor kjer, kot je bilo že rečeno, se družite med sabo in je ta zgodba, da se vrstniki med sabo ujamete, najbolj pomembna. So pa seveda zraven vas tudi specializirani učitelji, strokovni delavci,

ki morajo znati pomagati takrat, kadar vi to potrebujete. Včasih je dovolj, kot smo že prej rekli, pogovor in ob pogovoru se potem problemi izbistrijo, pa mogoče tudi kakšna rešitev. Ni nujno, da vse sam veš in je zato ta vloga skupnosti toliko bolj pomembna.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Zadnjo besedo dajem še v Koroško.

Benjamin Merzdovnik, Koroška: Predvsem bi rad povedal, da sem zelo vesel, da v teh časih sploh imamo pomoč, da nam sploh kdo pomaga. Moji stari starši so mi govorili, kako je bilo včasih. Tudi, če te je kdo tako pretepel, da si bil krvav, če si doma povedal, so te samo še bolj natepli. Zakaj si se spustil v to? ...smeh... Zato si se vse moral zmeniti med sabo. Zato sem v teh časih prav vesel, da sploh imamo pomoč, da lahko komu zaupamo, če je kaj narobe. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem še v Ljubljano.

Jakob Jerše, Ljubljana in okolica: Jaz bi imel samo eno vprašanje za gospoda kriminalista. Ali je lažen klic na TOM telefon ali kakšno drugo uradno institucijo kaznivo dejanje? Hvala.

Kaja Petrovič: Odgovor, izvolite.

Anton Toni Klančnik, Generalna policijska uprava: Tako je, če pokličete na policijo in naznanite nekaj lažnega, je to lahko kaznivo. Se pa vsak primer posebej obravnava in preverja, kakšne so okoliščine tega klica. Kajti zelo pomembno je, če ste vi poklicali v dobri veri, npr. na policijo, potem tak klic ne more biti kazniv. To je zelo pomembno. Npr. pokličete za vašega prijatelja ali prijateljico, ki je v stiski in vprašate, kaj vam je storiti. To ni lažen klic, to ni lažni preplah, ampak je nasvet, prošnja za pomoč. Tako, da veste s tega vidika. Če pa pokličete na TOM telefon, pa kolikor jaz vem, to ni kaznivo. Je namreč bolj zaželeno, da vsaj veste, da obstaja ta možnost. Enako velja tudi za druge možnosti, ko pokličete in vprašate za nasvet. Drugo pa je, če bi naznanili recimo požar, pa ga ne bi bilo. Potem pa je to druga pesem. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. S tem tudi zaključujem drugo razpravo. Še enkrat se vam opravičujem za čakanje in vas prosim za potrpežljivost, saj nas je zelo veliko. Mi se trudimo, da bi vsi dobili besedo. No, nadaljevali pa bomo s poročilom tretje skupine. Prosim poročevalca tretje skupine, da predstavi razmišljanja in ugotovitve o nasilju, predvsem medvrstniškem nasilju. Oprostite, rada bi samo še opravičila gospoda Mira Cerarja, ker nas mora zapustiti. Hvala lepa, da ste nas obiskali, hvala lepa za vsa odgovorjena vprašanja in lep dan še naprej.

...aplavz...

Dr. Miro Cerar, predsednik vlade Republike Slovenije: Samo deset sekund. Najlepša hvala za odlično diskusijo, hvala tudi za to poslanico nacionalnega otroškega parlamenta, vzeli jo bomo resno in dobro razpravo še naprej. Srečno.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Imamo še štiriinštirideset minut, torej poročevalci tretje skupine.

Gašper Waldhütter (Maribor), Nika Zorko (Ljubljana), Zala Stošicki (Zasavje): Naša tema je bila **NASILJE IN MEDVRSTNIŠKO NASILJE**. Največ

smo se pogovarjali o verbalnem nasilju. Omenjali smo tudi TOM telefon, kako nam pomagajo prijatelji, kako nam pomaga izmenjava izkušenj. Govorili smo tudi o tem, da je nasilje prek spleta širok pojem, da je nasilja največ v drugi triadi, se pravi od četrtega do šestega razreda. Govorili pa smo tudi o fizičnem nasilju, predvsem med

sovrstniki. Vse posledice tega, kako bomo mi prenesli to nasilje, so pa odvisne od osebnosti, kako močni smo v sebi in seveda od vseh ostalih drugih dejavnikov. Se pravi, morali bi se naučiti opaziti verbalno nasilje. Govorili smo tudi o internetu. Internet nam omogoča anonimnost, se pravi, da nam da neko krinko. Govorili smo tudi o tem, da je čas nasilja zelo pomemben; razlika je med tem ali se nasilje izvaja v otroštvu ali takrat, ko si že odrasel.

Navedli smo tudi nekaj rešitev. Nekatere izmed njih so: da bi uvajali posebne učne ure, pri katerih bi se učili, kako odreagirati v primeru nasilja, kako pomagati žrtvi nasilja in kako posledično kaznovati tistega, ki nasilje izvaja. Potem smo govorili tudi o mediaciji, in sicer reševanje težav v šoli. Sicer v primeru, ko se že več let izvaja, to ne pride v poštev, ampak samo v osnovnih šolah. Potem smo povedali tudi, da bi ljudje opazovali, kaj se dogaja, da bi lažje prepoznali nasilje. Omenili smo še ozaveščanje učiteljev o nasilju, saj navsezadnje učitelj ne more prepoznati vsakega nasilja, ki se dogaja v razredu.

Imamo pa tudi nekaj vprašanj za gospoda kriminalista. Vprašanja so: s katero vrsto nasilja se največ srečujete v službi, kako posredujete, v katerih starostnih skupinah je nasilja največ? Ali mislite, da je pojav spolnega nasilja vedno večji problem? Hvala lepa.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Gospod kriminalist kakšni so vaši odgovori?

Anton Toni Klančnik, Generalna policijska uprava: Zdaj sem pa v zagati. Kako naj vam na kratko odgovorim? Sem pa tukaj na razpolago tudi, če me kdo pocuka za rokav. S katero vrsto nasilja se največ srečujemo? V bistvu je težko razdeliti katerega nasilja je največ. Bojim pa se, da je največ pravzaprav nasilja, ki ga mogoče niste niti omenili, nasilja v družini. Zajema vse spektre od psihičnega, fizičnega nasilja, spolnega nasilja, ekonomskega nasilja, zanemarjanja, zapostavljanja tako otrok kot obnemoglih starostnikov, invalidov in tako naprej. In pa seveda še to nesrečno

sistemske nasilje, ki se dogaja med ljudmi, ki bežijo iz najrazličnejših držav, kjer se dogajajo grozne stvari, kot vidite. Če se omejim na tisto medvrstniško nasilje, ki se mi zdi, da vas najbolj zanima, je daleč najbolj pomembno razumeti dinamiko nasilja v razredu. Kako šola odreagira, kako vrstniki med seboj reagirate eden na drugega, kako lahko zdržite morebitne kritike, ki so lahko kritike, niso pa ravno kritizerstvo, da bi nastalo iz tega nasilje. Skratka, kup je nekih stvari ki so zelo pomembne. Po drugi strani, kazenska odgovornost za kazniva dejanja je trenutno v Sloveniji z dopolnjenim 14. letom in ne kot bi kdo mislil z 18. letom, kar pomeni, da se policija zelo konkretno ukvarja s kaznivimi dejanji šole, ko nekdo že dopolni 14 let in je povzročitelj nasilja. Po drugi strani pa mi v šolo vstopamo zgolj iz preventive in osveščanja. Torej, imamo delavnice za vas in za vaše učitelje, pedagoge, psihologe in se povezujemo tudi z drugimi organizacijami, nevladnimi organizacijami, zdravstvom, socialnimi službami, varuhom človekovih pravic, da lahko čim več stvari predstavimo vam. To je eden izmed teh vidikov, kako se lotevamo teh stvari. Vprašali ste me tudi glede spolnega nasilja, ali je to velik problem. Vsaka spolna zloraba mladoletnika, mladoletne osebe je velik problem in takrat je po moji oceni družba odpovedala. Zato vam sporočam, da je velik problem in žal je s sodobnimi tehnologijami to vse bolj pereč globalni problem. Če je nekdo spolno zlorabljen, pa je to najprej lahko samo lokalno kaznivo dejanje, kjer trpi eden in dokler ne pove, zanj ne izvejo družina in bližnji. Če je pa ta zloraba posneta z mobilnim telefonom ali pa gre na splet, da je objavljeno nekje na internetu, družabnih omrežjih, pa je to lahko tudi kaznivo dejanje globalnega pomena. Zato se je treba o teh stvareh veliko pogovarjati. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. S tem pa odpiram razpravo na temo nasilje. Še enkrat vas prosim, da ste hitri in jedrnaty ter da se ne ponavljate in se striktno držite teme. Besedo pa dajem v Pomurje.

Nina Bohnec, Pomurje: Omenili ste močno osebnost. Kako natanko sploh pridemo do nje? In da je pomembno oz. ima vpliv, kdaj se nasilje zgodi, v času otroštva ali pa v času starejše dobe. Želela bi, da bolj konkretno razložite, kaj ste s tem mislili. Zakaj bolj v otroštvu oz. v starejši dobi? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Kakšen odgovor? Kdo izmed gostov, parlamentarcev? Imate odgovor?

Fani Nolimal, Zavod Republike Slovenije za šolstvo: Naj poskusim pojasniti, kaj so verjetno kolegi mislili pod močno osebnost. Poglejte, to osebnost izgrajujemo skozi vse obdobje izobraževanja in taka priložnost kot jo imate vi danes, vam je dala kar nekaj izkušenj za življenje in nenazadnje tudi samozavesti, ki bo prispevala k temu, da boste potem na morebitne težave, s katerimi se boste soočili v šolskih klopeh, gledali z bolj svetle plati in boste postajali skozi znanje in te izkušnje, ki jih dobivate s komunikacijo na tej ravni, in sicer na regijski in občinski, postajali vse bolj močni in samozavestni. Ne vem, če sem povsem pojasnila, ampak dejansko gradimo močno osebnost na vsakem koraku, ki nam daje priložnost doseči neke uspehe.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo pa dajem Notranjski.

Tanja Rus, Notranjska: Gospod kriminalist, imam eno čisto preprosto vprašanje za vas. Veliko je medvrstniškega nasilja. Prej pa ste omenili, da je največ nasilja v družini. Mene pa samo zanima, zakaj. Zakaj v družini, kaj sploh pripelje do tega, da v družini? Za vrstnike vem, da si najdejo neko osebo, ki je drugačna in jo začnejo zmerjati in pretepati. Zakaj pa v družini? Hvala za besedo.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Bi želeli odgovoriti? Izvolite.

Anton Toni Klančnik, Uprava kriminalistične policije: Zelo na kratko. Kot veste socialne stiske in ekonomska neenakost največkrat pripeljejo do različnih razprtij v družinah. Po drugi strani pa tudi medosebni odnosi, kjer dva ne moreta ali pa predvsem eden ne zmore nekega enakopravnega odnosa do svojega sopotnika v življenju. Če je nekdo v podrejenem položaju, je v bistvu žrtev, medtem, ko tisti, ki nadvladuje, zlorablja svojo moč in svojo pozicijo, zato prihaja do nasilja v družini.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo predajam naslednjemu gostu.

Andrej Del Fabro, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: Hvala za besedo, bom še jaz poskusil malo odgovoriti na to vprašanje. In sicer, tako kot je bilo rečeno, enoznačnega odgovora, zakaj v posamezni družini prihaja do nasilja, ni. Morda pa lahko odgovor iščemo tudi v tem, da smo kot družba še vedno preveč strpni do tega. Če vam povem samo primer, recimo v skupini najnaprednejših držav na področju človekovih pravic povezanih v Svetu Evrope, jih je 49. V vseh teh 49 državah je prepovedano telesno nasilje nad recimo zaporniki, nad odraslimi osebami. Samo v 29-ih pa je izrecno prepovedano nasilje nad otroki v družini. To že kaže na to, kako se ta odnos ljudi do načina vzgoje, starševstva le s težavo spreminja. Kot družba smo še vedno preveč strpni do tega, da se nasilje v družini dogaja. Zlasti telesno kaznovanje, to je tista najhujša oblika nasilja. Zdaj boste ali pa ste že, v naslednjih dneh, tednih, mesecih zasledili razpravo na to temo v javnosti. Naše ministrstvo, ki deluje tudi na področju nasilja v družini, ki pokriva zlasti njegovo preprečevanje oz. ukrepanje takrat, ko se zazna, da v določeni družini nasilje obstaja, bo namreč dalo v postopek sprejema tudi zakon, ki bi izrecno prepovedoval telesno kaznovanje otrok v družini.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Šentjur, izvoli.

Ana Slomšek, Celje: Imam dve vprašanji, na kateri lahko odgovori katerikoli izmed gostov, ki je bil včasih profesor. In sicer, kako naj bi se profesor odzval, če mu nek učenec zaupa in mu pove za nasilje v družini in ne želi, da bi za to izvedel še nekdo drug? In, kako naj bi odreagirala šola, kot je prej rekel gospod kriminalist, če je na njej razširjeno nasilje? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Imamo kakšen odgovor? No, potem nadaljujemo z Notranjsko. Aha! Oprostite, izvolite.

Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Skratka, kako mora reagirati učitelj in kako mora reagirati šola? Najprej bom zelo formalna, grdo se bo slišalo. Obstaja nek protokol, ki smo ga naredili skupaj z Ministrstvom za delo in s policijo, kjer zelo jasno piše, kaj mora narediti učitelj in kaj morajo narediti potem drugi organi in kako bi to skupaj delovalo. Res pa je, da je tako kot je bilo že danes večkrat rečeno, zelo pogosto treba od primera do primera zelo subtilno nastopati. Saj veste, eno je če zelo uradniško odreagiraš, vem, da sprašujete predvsem to. Eno je uradniško odreagiranje na določen način, drugo je pa to, kako pristopiti do učenca, ki se mu to dogaja. Seveda ni enostavno prepoznavati, učitelji nam rečejo, da je to velika težava. Tako, da je situacija kompleksna. Vi boste lahko pomagali samo s tem, ko boste zelo realno opisovali stanje ali pa mogoče pomagali sošolcu, da bo to sploh izrazil. Z naše strani in s strani vseh vpletenih bomo pa naredili seveda vse za zaščito. To je približno to, o čemer govorim.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa za odgovor. Besedo dajem Gaju Muršecu.

Gaj Muršec, Velenje: Jaz bi rad nekaj povedal, da najprej, preden gremo v kakršnokoli institucijo, moramo probleme poskusiti rešiti sami. To pa zato, ker s tem, ko probleme rešujemo sami, si tudi gradimo svojo osebnost. Močna oseba je tista oseba, ki zna probleme reševati sama. Spet ne pravim, da moramo. Ko pride do problemov, ki jih nismo več zmožni sami rešiti in presegajo naše zmožnosti, poiščemo pomoč. Tudi to je močna oseba. Hvala lepa.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Krško. Oprostite, Velenje. Lahko nadaljujete.

Matej Zidarn, Velenje: Bom se pa navezal zdaj nekako na vse teme, še posebej pa na prvo in to, ki jo imamo sedaj. Tako ali tako je na koncu vse odvisno od nas samih in kako bomo mi odreagirali na določeno stvar, ali bomo mi nasilni do nekoga ali ne. Kako bomo pa mi odreagirali, je pa odvisno od tega, kako smo bili vzgojeni oz. kako smo bili o tem ozaveščeni. Zato je seveda pomembno, da smo mi o tem dobro ozaveščeni, da nam dobro predstavijo te vsakdanje probleme. Meni se zdi, da imamo veliko teh predstavitev v šolah o drogah in vsem tem, ampak šele zdaj, ko smo sedmi, osmi, deveti razred. Mislim, da bi se to moralo ozaveščati že v mlajših letih, ker si bo to veliko bolj k srcu vzel mlajši otrok, kot pa siten najstnik. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem Dolenjski.

Nina Knoll, Dolenjska: Mislim, da sta za nasilje potrebna vsaj dva. Tisti, ki izvaja nasilje in tisti, ki je žrtev nasilja. O žrtvah nasilja smo se danes in tudi že prej zelo veliko pogovarjali. Kaj pa tisti, ki izvaja nasilje? Mislim, da mora imeti razlog, da izvaja nasilje. Mogoče nezadovoljstvo z njegovim položajem v družbi, mogoče to, da je tudi on bil ali pa je žrtev nasilja. Tako, da bi jaz danes postavila vprašanje za čisto vse prisotne. In sicer, kakšne razloge mislite, da imajo tisti, ki izvajajo nasilje, če jih sploh imajo? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Nova Gorica, prosim.

Luka Lemut, Severna Primorska: Imam eno vprašanje za gospoda kriminalista. V vaših letih, ko ste bili vi še mladostnik, ste večino problemov rešili sami in pri nekaterih je bilo prisotno nasilje. Danes pa je zmeraj več posrednikov in zmeraj več tožarjenja med vrstniki. Zanima me, katero vi podpirate oz. katero se vam zdi boljše; da je nek posrednik ali da problem rešimo sami, čeprav je prisotno nasilje? Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Zasavje, prosim. Joj, oprostite, izvolite odgovor.

Anton Toni Klančnik, Generalna policijska uprava: Pomembno je, da dobite odgovor. Poglejte, res je. V moji mladosti sem bil tudi jaz deležen kakšnega medvrstniškega nasilja in sem bil tudi jaz žrtev in tako naprej. Zadeva je taka. Kolega za menoj, gospod Gaj, je prej jasno povedal, da je zelo pomembno, da skupaj rešujete probleme, med seboj. Institucije ali tako imenovani posredniki pa naj bodo tisti, ki rešujejo, ko problem presega vaše zmožnosti. Torej, ko gre za neko hudo nasilje, ko gre za zlorabe in podobne stvari, takrat je zelo pomembno, da različne službe vstopijo vam v pomoč in podporo. Torej, prej smo slišali šolski svetovalni delavci, razredniki, starši in podobno. Mogoče bi omenil še to. Tudi pri nas lahko vidimo, kako se nekateri lotevajo pomoči, ki pravzaprav sploh ni pomoč. Ko je nekdo deležen nasilja, vsi vzamejo ven mobilne telefone in to posnamejo in objavijo na kakšnih družabnih omrežjih in to je to. To ni nobena pomoč, to je v bistvu nagajanje. Torej odsvetujem ta pristop. Kar pa ste rekli glede tožarjenja. Ko presega problem vaše zmožnosti sodelovanja in pomoči, to ni tožarjenje. Tožarjenje je čisto nekaj drugega. Tukaj gre dejansko za iskanje pomoči za vašega prijatelja.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem gospe Groznik.

Darja Groznik, predsednica ZPMS: En kratek odgovor na to vprašanje, ki si ga zastavila Nina z dolenske regije. Že prej smo slišali, da ministrstvo pripravlja novelo zakona o preprečevanju nasilja v družini. Naj pa spomnim, da si Zveza prijateljev mladine Slovenije že desetletje in več prizadeva za prepoved telesnega kaznovanja otrok. In zdi se nam pravi trenutek, da bo ta prepoved zapisana v to novelo. To naše mnenje delimo z mnenjem varuhinje in vseh varuhov, ki so bili na tej funkciji že pred gospo Nussdorfer. Zakaj se nam zdi to zelo pomembno? Kot veste, mediji prinašajo razne tragične zgodbe v javnost, ko pride res do nasilja v družini, ki ima res tragičen konec. In kaj se potem zgodi, ko se o tej zgodbi mediji razpišejo? Izvemo, da so bili tudi storilci v otroštvu žrtve zlorabe, žrtev raznih telesnih kaznovanj in podobno. Tudi zato se nam zdi zelo pomembno in prav je, da se pogovarjate, mogoče tudi na kakšnih razrednih urah, kako je s tem principom vzgoje, ki absolutno ni primeren. Telesnega kaznovanja ne sme biti in tukaj se Zveza prijateljev mladine Slovenije strinja samo s tem, da mora obstajati ničelna toleranca do takšne vzgoje. Torej prepoved telesnega kaznovanja otrok. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo predajam varuhinji.

Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic: Torej za nasilje ni opravičila. Vedno storilci iščejo vzroke, nekateri v težkem otroštvu, nekateri v vsakodnevnih problemih; ni denarja, so težave. Tudi nasilnikom je potrebno pomagati, da se nasilja odvadijo, da spoznajo, da ni primeren način reševanja konfliktov in tako bomo dosegli sporazumevanje in ne reševanje z brcami in še s čim hujšim. Kot vidimo, je veliko žrtev nasilja, ki lahko kasneje res postanejo same nasilne. Torej je treba reševati pri nasilniku, pomagati žrtvam in sprejeti, kot je bilo rečeno, ničelno toleranco do nasilja v družbi, ki pa se običajno res začne že z verbalnim nasiljem in se nato samo stopnjuje. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa za vaše odgovore. Nadaljujemo pa z Notranjsko.

Žanet Zakonjšek, Notranjska: Kot prvo bi rada poudarila, da se kot močna oseba v trenutku nasilnega dejanja nad nami, težko odzovemo kot močna oseba, saj še nimamo povsem zgrajene identitete. Zato je super, če poiščemo pomoč med prijatelji, da se z njimi pogovarjamo. In šele v prihodnosti, ko izoblikujemo svojo osebnost, lahko rečemo, da smo močna oseba in da znamo odreagirati v pravem trenutku. Potem imam pa še vprašanje za gospoda kriminalista. In sicer, ali kako drugače tretirate ljudi, ki imajo sindrom, da težje obvladajo svojo jezo, da težje obvladajo svoje nasilje nad drugimi? Hvala.

Anton Toni Klančnik, Generalna policijska uprava: Zagotovo se poslužujemo načela objektivnosti in nediskriminatornosti. Nikakor nam ni dano, da smemo kogarkoli zaradi te svoje težave, ki jo ima ali posebnosti, ki jo ima, diskriminirati ali drugače obravnavati. Lahko ga pa obravnavamo v smeri, da mu nudimo tisto več, kar potrebuje. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo dajem v Ptuj.

Martin Murko, Ptuj: Jaz mislim, da je to tako: vedno je v razredu neka črna ovca, ki jo večina razreda zafrkava. Ampak kdo uveljavlja to, kdo s tem začne? Ker mislim, da nas najbolj gradi družba, po mojem mnenju začne nasilje tisti, ki ima vpliv na ostale. Torej neki tako imenovani vrhovni vodja razreda, ki je ostalim vzor. Sicer velikokrat iz neznanega razloga on začne nekoga zafrkavati, kar drugi vidijo in želijo postati njegovi prijatelji in ga zato oponašajo. S tem se začne neko nasilje. Tisti, ki začne to nasilje verjetno ve, zakaj izvaja nasilje, ostali pa ne vedo. Drugi pa le

oponašajo njega, ker želijo postati kot on. To se mi zdi velik problem, ker ljudje, predvsem mladostniki, ki še niso zreli, ne znajo razmišljati s svojo glavo, ne znajo ničesar, so odvisni od drugih. Ampak ti vrhovni vodje so pa v očeh njihovih vrstnikov bolj pomembni in izkoriščajo to svojo moč. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala lepa Martin. Besedo dajem Cirilu Cerovšku.

Ciril Cerovšek, Dolenjska: Hvala za besedo. V skupini, v kateri smo debatirali, je bilo rečeno, da žrtev včasih sama izzove nasilje, torej da izziva in potem dobi, kar si zasluži. Potem smo se vprašali, zakaj. To se mi zdi ena taka pomembna stvar, ki bi jo delil z vami. Prišli smo do zaključka, da je to velikokrat zaradi tega, ker išče potrditev, da ima velikokrat nizko samopodobo in da si na ta način s temi socialnimi omrežji nekako to samopodobo izgradi. Recimo, jaz imam pa 120 lajkov na profilni sliki, zato pa nekaj veljam. In da bi mogoče morali tudi na to temo kaj reči, ker je to ena taka past mladostništva. Hvala.
...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Besedo predajam v Maribor.

Blaž Režonja, Maribor: Hotel bi dopolniti tvojo idejo. V bistvu gre za sistem, ki se pojavlja že od najzgodnejših časov človeške civilizacije in skupnosti. Gre za slednje nekemu duhovnemu vodji oz. nekomu, ki si ga jemljemo za vzor. In ena izmed teh pasti mladostništva, ki ni dovoljkrat omenjena, je to, da si jemljemo napačen vzor. In to prav zato, ker mladi še ne razmišljamo s trezno glavo. Naši možgani se še razvijajo in drugače dojemamo koncepte kaj je zanimivo, kaj je pravilno in čemu bi morali slediti. In če bi se bili zmožni upreti skušnjavam in sledenju takim neprimernim vedenjskim vzorcem, bi lahko tudi s tem nekako izboljšali življenje vseh nas v družbi. Hvala vam.

Kaja Petrovič: Hvala lepa. S tem bi morali počasi končati to tretjo debato. Samo še nekaj bi dodala, ker sem tudi jaz sodelovala v tej tretji skupini. Mislim, da je že Ciril povedal, da je problem dejansko v tem, da si mladi želimo nekoga, da bi nas občudoval, želimo si neke sprejetosti v družbi. Jaz osebno vidim v tem tudi problem, mogoče celo iz družin. Pomanjkanje pozornosti že od doma, da potem ljudje iščejo pozornost v drugih, nekih prijateljih, sošolcih in če pozornosti ne morejo dobiti na nek boljši način, je seveda rešitev nasilje. Tako da, to je bilo tudi moje in zadnje mnenje. Zdaj pa gremo še na zadnjo skupino. Zaključujem razpravo na temo nasilje in vabim predstavnika četrte skupine, da pride za govorniški pult in predstavi razmišljanja in ugotovitve o samopodobi in mladostnikih. Prosim, da ste hitri, saj imamo samo še osemnajst minut.

Mojca Simonič, Marisa Frajzman (Maribor): Sodelovali sva v skupini **SAMOPODOBA IN MLADOSTNIK**. Da razčistimo, kaj je samopodoba: samopodoba je mnenje o samemu sebi. To

prikazuje, kako drugi vidijo nas. In da ugotovimo, kje in kako se gradi samopodoba: psihologi in ljudje, ki so za to usposobljeni, so dokazali z raziskavami, da se samopodoba gradi predvsem do drugega leta starosti. Potem se lahko pogloblja, ampak počasneje. Torej najbolj vpliva na to družina, starši, stari starši in vsi družinski člani. In smo dobili idejo, da bi za družinske člane oz. starše in stare starše pripravili neke delavnice, ki naj ne bi bile normalno predavanje, ampak nekaj zanimivega, kjer bi se lahko tudi sprostili, saj vemo, da v današnjem času niso sproščeni zaradi služb. Verjetno se o tem ne bomo vsi strinjali, ampak dandanes je nasilja kar veliko. Nasilje je tudi pri tem, kako se kdo oblači, kakšna oblačila imamo. In tudi zaradi nasilja imaš potem nižjo samopodobo. Da tega nasilja ne bi bilo več, smo našli rešitev, da bi se uvedle uniforme. Naslednja rešitev je zaupnik, o katerem smo danes sicer že govorili, v to vključujemo tudi TOM telefon in podobno. Vprašanja bi postavljali in zapisovali verjetno preko spleta in bi na to odgovarjale znane osebe. To pa zato, da bi mi spoznali, da so tudi tisti ljudje, ki so danes vsem znani, nekoč imeli težave in da imajo težave tudi danes. Predlagamo pa tudi delavnice, ki bi bile na šolah. To pa so delavnice, ki bi jih uvedli tako, da bi v razredih vsak učenec drugemu učencu napisal neko dobro lastnost, saj vemo, da je dandanes to zelo težko, zato mislimo, da bi bila to najboljša rešitev. Hvala. Nekaj, kar lahko naredimo samo mi, je spoštljivost do drugih, torej da bi se zavedali, da imamo vsi slabe lastnosti in da imamo vsi dobre lastnosti in ne bi žalili drugih. Tako kot smo danes dobili značke, broške NO HATE. Hvala lepa.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Vabim vaju, da poročilo oddata Anji. No, mi pa nadaljujemo še z zadnjo razpravo. Besedo pa dajem Koroški.

Gregor Kokal, Koroška: Kot smo že prej slišali, živimo v idealističnem svetu. Moje naslednje poročilo je pravzaprav pobuda ministrici za zdravje. Gre za to, da veliko mladih zaradi nizke samopodobe začne hoditi v fitnes, kjer si bldajo ne le mišice, temveč tudi svojo samopodobo ali pa začnejo posegati po trgovskih policah, po bio izdelkih in tako imenovanih super živilih. Seveda s tem ni nič narobe, saj vemo, da se današnji mladi zavzemajo za svoje dobro počutje. Vsi pa tudi vemo kakšen je lahko rezultat, če se vadba oz. prehranjevanje stopnjujeta do stopnje, kjer sta že nekontrolirana. Nastopita lahko tudi bolezni ortoreksija in bigoreksija. Bigoreksija je bolezen, ki bolj prizadene moško populacijo. Oseba pri tej bolezni porabi ves svoj čas za vadbo v fitnesu ter za izbiro in pripravo hrane, skladno z vadbo. Ortoreksija pa je bolezen, pri kateri oseba večino svojega časa porabi za izbiro in pripravo biološko pridelane hrane, ki je v veliko primerih nizkomaščobna ali pa vsebuje telesu nepotrebne maščobe, kot je danes popularno kokosovo maslo. Verjamem, da ministrstvo za šolstvo v sodelovanju z ministrstvom za zdravje še ni uspelo dodobra pripraviti rešitev za te probleme, pa vendar upam da jih bo. Zdaj me pa, zanima kakšno je vaše mnenje v zvezi s tem?

...aplavz...

Agata Zupančič, Ministrstvo za zdravje: Hvala za to dobro vprašanje. Najprej bi se navezala na splošnejše vprašanje, kako se gradi samopodoba. Pri nas je Nacionalni inštitut za javno zdravje pripravil priročnik za učitelje, ki se imenuje »10 korakov do boljše samopodobe«. Ta je namenjen

delu z mladostniki. Povprašajte svoje svetovalne delavce, učitelje. Torej 10 korakov do boljše samopodobe. Namenjen je mladostnikom, starim od 13 do 17 let. Samopodoba se gradi celo življenje. Zelo pomembno je, da imamo varno navezanost v zgodnjem otroštvu. Dve učenki sta omenili, da je ta navezanost zelo pomembna do drugega leta, a samopodoba se ustvarja celo življenje s tem, ko se učimo spoprijemati s težavami, ko si zadajamo cilje, ko jih dosegamo. Torej, prosite na šolah, da se vam lahko ponudi preventivni program. Druga stvar, ki bi jo omenila; vi ste načeli vprašanje prehranjevanja, motenj hranjenja in tako naprej. To so zelo kompleksne teme, ki jih ni enostavno obravnavati v razredu. In prav zato smo zelo veseli, da smo uspeli na ministrstvu za zdravje pripraviti smernice. Čisto nove so, opozorite svoje učitelje, ravnatelje. Na srečanju pomočnikov ravnateljev so že bile predstavljene. Imenujejo se »Zdravje skozi umetnost, smernice za pogovore o izbranih zdravstvenih temah za pedagoške delavce«, kjer je tudi tema prehranjevanje podrobno opredeljena. O večjih podrobnostih tukaj ne bi začela. Tukaj sta dva naslova, za katera vas pozivam, da prosite na šolah, da vam te stvari predstavijo.

...aplavz...

Peter Debeljak, Urad za mladino: Hvala. Če smem nekaj dodati. Nisem bil najbolj priden kar se tiče nagajanja, ampak jaz sem dobil zaušnico. Tega danes praktično ni. Kar pa je bolj prisotno, kot je bilo v mojih časih, je pa neko nevidno psihično nasilje, ker ste obremenjeni s pritiski medijev, vaših vrstnikov, vaših staršev, ki želijo da ste najmočnejši, najhitrejši, najboljši in tako naprej. In podatek, ki ga želim z vami deliti: Norveška, kot statistično najsrečnejša država na svetu, ima kar tretjino mladih, ki so v nekem stanju, nekih psihosomatskih ali drugih stanjih, torej v neki stiski. To je nek nov fenomen, ki ga včasih sploh ne znamo identificirati, videti, ampak naenkrat se pojavi. In se mi zdi zelo super, da znate iti čez ta rob fizičnega nasilja, ki je vidno, do tega, kako se vaši sovrstniki počutijo. To je nov fenomen, nov družbeni rang, ki ga mi tukaj ne znamo še dovolj dobro nastaviti, to je naloga nas. Tako da čestitke, da dajate na dnevni red to zelo pomembno temo.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Samo še eno obvestilo. Tisti list z imeni in e-maili, ki je šel okrog, prosim če ga lahko zdaj prinesete sem. Aha, no potem pa kar nadaljujemo. Nadaljujemo z Novo Gorico.

Timotej Klinc, Celje: Glede samopodobe bi povedal, da se mi zdi, da danes na našo samopodobo preveč vplivajo drugi, se pravi druga mnenja. In meni se zdi to brez veze, saj je najpomembnejše to, kar si mi mislimo o sebi. Na primer, jaz osebno sem velikokrat slišal opazke, glej kako si oblečen, zakaj si barvaš lase, če si možki pa to. Ampak če sem si jaz tak všeč, če imam jaz to rad, si s tem jaz sam višam samopodobo. Zakaj potem tega ne bi delal? Zato bi vas prosil, da mnenja drugih o vas jemljete bolj postransko. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Nadaljujemo z Zasavjem.

Vanja Kovač, Zasavje: Zakaj sploh pride do slabe samopodobe? Kot prvo, se sovrstniki večinoma ne znamo poslušati med sabo in se pogovarjati. Zaradi tega potem pride do nasilja in slabe samopodobe. Se pravi, morali bi se predvsem začeti pogovarjati med sabo, ne samo na socialnih omrežjih, ampak tudi v živo. In pa kot ste že omenili uniforme, tudi če uvedemo uniforme in bomo vsi enako oblečeni, bo še vedno kdo imel zelo zmečkano, umazano uniformo, ki ima pač slabši status in še vedno bo razlika, tudi če se uvedejo uniforme. Hvala.

Kaja Petrovič: Hvala. Ljubljana, imate besedo.

Pika Rupar, Ljubljana in okolica: Rekla bi še nekaj glede uniform. Jaz mislim, da to ni ravno dobra ideja. Mar ni ravno bistvo to, da smo si ljudje različni in da vsi podpiramo, da smo si različni, zdaj bi pa kar začeli z uvedbami uniform? Vsak ima svoj stil oblačenja in s tem na nek način izraža, kdo je. Se pravi, če mu mi prepovemo nekaj nosit, mu v bistvu rečemo kaj mora nosit, potem ga mi na nek način zatiramo, tako da se jaz ne strinjam s tem, da bi uvedli uniforme.

Kaja Petrovič: Hvala. Žal nas malo preganja čas, zato dam še zadnjo besedo v Notranjsko.

NN, Notranjska: Hvala. Jaz se tudi ne strinjam glede šolskih uniform. Ne zaradi istega razloga kot prejšnja gospodična, ampak zaradi tega, ker kljub temu, da bi bili vsi enaki in potem ne bi bilo teh medsebojnih razlik, bi se potem še vedno izzivalo, bi se še zmeraj nekaj našlo. Tisti, ki želijo nekoga izzivat, bodo zmeraj nekaj našli. Ne vem, joj, ti si ogromen, ampak to, da si ogromen je še v redu. Če si majhen, lahko zakriješ samo če hodiš na hoduljah. Hvala.

Kaja Petrovič: Žal moramo tudi zadnjo razpravo zaključiti. Hvala lepa vsem za zelo dobra mnenja. Še enkrat se opravičujem, da vsi mogoče niste mogli vsega povedati. Žal nas je tukaj preveč. No, k besedi vabim Anjo, da na kratko povzame nekaj ključnih poročil po skupinah.

Anja Furdi: No, v prvi skupini, »Pasti interneta in socialnih omrežij«, so se pogovarjali o tem, kaj je to zasvojenost in posledice zasvojenosti ter da to lahko rešujemo na tri načine. Ali zanemarjamo in obravnavamo kot mladostniško muho, se s tem ukvarjamo, vendar obupamo, če ne dosežemo napredka, ali se hitro odzovemo ter zadevo rešimo. Ampak niso samo slabe plati interneta, temveč tudi dobre: viri podatkov ter povezovanje ljudi. Zaključili so z mislijo, da za pasti, ki prežijo na nas, ni kriv internet, ampak mi sami.

V drugi skupini z naslovom, »Ko pride do stiske, kam po pomoč?«, so ugotovili, da za pomoč največkrat zaprosimo starše in prijatelje. Ko se pa tem ne moremo zaupati, pa bi to lahko reševali z mediacijo, s skrinjico anonimnih imen, z mladinskimi zaupniki ter predavanji o problemih, ki bi jih izvajali ljudje, ki so se s temi težavami že spopadali, lahko bi nam svetovali s prve roke. V tretji skupini z naslovom, »Nasilje in medvrstniško nasilje«, so primerjali verbalno in fizično nasilje, kjer so ugotovili, da je verbalnega nasilja več. Zakaj osebe izvajajo nasilje? Zaradi jeze, ki jim jo je nekdo povzročil in to jezo prenesejo na tretjo osebo ali pa zaradi boljšega položaja v družbi. Ugotovili so, da je pomemben čas nasilja in da je to ponavljajoče dejanje. To bi rešili s posebnimi predavanji, pri katerih bi govorili, kako odreagirati na nasilje ter bi poklicali ljudi k opazovanju in tudi z mediatorji. V zadnji, četrti skupini so govorili o »Samopodobi in mladostnikih«. Največ vplivajo na samopodobo vrstniki in mediji, učitelji in starši. To bi nekateri rešili z uniformami ali pa z delavnicami, v katerih bi izpostavili dobre lastnosti oseb.

To so sedaj zaključki, površni. Strokovna služba Zveze prijateljev mladine Slovenije pa bo pripravila podrobnejše zaključke, ki jih boste dobili kasneje vsi prisotni.

...aplavz...

Kaja Petrovič: No prav tako bodo vsi zaključki objavljeni na spletni strani Zveze prijateljev mladine Slovenije in facebook profilu otroškega parlamenta, tako da vabljeni, da lajkate. No, sedaj pa prosim Gaja, da razglasi, katera tema za prihodnje leto je dobila največ glasov.

Gaj Muršec, Velenje: Lep pozdrav. Moram vam sporočiti, da je izmed sedmih predlaganih tem največ glasov dobila tema »Otroci in načrtovanje prihodnosti«. Zmagala je s 63-imi glasovi in to je tudi tema za naslednji, 27. otroški parlament. Hvala.

...aplavz...

Kaja Petrovič: Hvala lepa. Približujemo se neizbežnemu koncu. Preden zaključimo zasedanje, pa se v imenu vodstva zahvaljujem Državnemu zboru Republike Slovenije, da smo lahko gostovali v njihovih prostorih in vsem poslanskim skupinam, da so nam omogočile kosilo v njihovi restavraciji. Hvala vsem, ki omogočate delovanje otroških parlamentov, zlasti mentoricam in mentorjem v osnovnih šolah, regijskim koordinatorkam in koordinatorjem otroških parlamentov ter Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Hvala tudi vsem, ki ste prispevali gradivo za udeležence: Zvezi prijateljev mladine Slovenije, Državnemu zboru Republike Slovenije, Varuhu človekovih pravic, Informacijskemu pooblaščenču, Slovenski Fundaciji za UNICEF, Centru za varnejši internet in projektu Safe.si, Arnesu, Logoutu in Mladinskemu svetu Slovenije. Hvala tudi vsem vam dragi sodelavci, da smo današnji dogodek uspešno pripeljali do konca.

...aplavz...

No sedaj pa še navodilo. Sledi kosilo v dveh skupinah. Tisti, ki ste v prvi skupini, greste takoj v restavracijo v klet, druga skupina pa počaka v predverju velike dvorane, kjer ima ogled državnega zbora. Hvala lepa in nasvidenje do naslednjega leta.

...aplavz...

Konec: ob 14:05 uri

Gradivo, ki so ga prejeli mladi parlamentarci.

Zapisale:

Sanja Gaberc, študentka Fakultete za upravo (na praksi)

Vesna Tošić, študentka Fakultete za upravo (na praksi)

Monika Urbas, študentka Fakultete za upravo (na praksi)

Uredila:

Petra Zega, strok. sodelavka ZPMS

Fotografije:

Matic Pandel

Barbara Žejavac/Državni zbor RS

SEZNAM MLADIH PARLAMENTARCEV IN PARLAMENTARK 26. NACIONALNEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA

Regijsko področje: CELJE

Regijska koordinatorka: Dragica Poznič, MDPM Celje

TEA	DULAR
ANJA	FURDI
LUKA	GOLČMAN
TIMOTEJ	KLINC
GREGOR	LONČAR
DAŠA	POKLIČ
ANA	SLOMŠEK
VALENTIN	ŠEŠKO
ZALA	GAZVODA, učenka novinarka
KATJA	LIPOVŠEK, učenka novinarka
VID	PALČNIK, učenec novinar

Regijsko področje: DOLENJSKA

Regijska koordinatorka: Irena Plavec, DPM MOJCA Novo mesto

CIRIL	CEROVŠEK (predsednik 25. NOP)
ADNA	BEGIČ
ANJA	GRDEN
LUKA	HADL
IMAN	HUSSEIN
JAKOB	KAVŠEK
NINA	KNOLL
PIA	PRIMC
AJA	BARBIČ, učenka novinarka
TJAŽ	MIHELIČ, učenec novinar

Regijsko področje: IZOLA

Regijska koordinatorka: Barbara Motoh, DPM Zvezdice

TADEJ	ČASAR
-------	-------

Regijsko področje: JESENICE

Regijski koordinatorski Boštjan Smukavec, ZDPM Jesenice

EVA	FERMIŠEK
OSKAR	ŠUBIC
LIZA	ZIDAREVIČ, učenka novinarka

Regijsko področje: KOPER

Regijska koordinatorka: Irena Morgan, DPM Koper

MATIJA	BURIN
KATJA	HRANDEK
ANDREJA	SANDIĆ
MATEVŽ	STOPAR
NEJA	TEPEŠ, učenka novinarka

Regijsko področje: KOROŠKA

Regijska koordinatorka: Vesna Lujinović, DPM Koroške

DEMENTEJ	GRADIŠNIK
MARUŠA	GROBELNIK
GREGOR	KOKAL
BENJAMIN	MERZDOVNIK
MELISSA	SMOVNIK
ANJA	GREGOR, učenka novinarka

Regijsko področje: KRANJ (s širšo okolico)

Regijski koordinator: Franc Kržan, DPM Kranj

KARMEN	KAVČIČ
EMA	KLEMENČIČ
NIKA	KRIŠTOF
NINA	MRAK
KRISTJAN	NARTNIK
JAN	PIPP
ERAZEM	PIVK
LINA	POGAČAR
KAJA	GIMPELJ, učenka novinarka
ANA	ŽIROVNIK, učenka novinarka

Regijsko področje: KRAS IN BRKINI

Regijska koordinatorka: Ana Pangos, MDPM Sežana

SARA	GODNIČ
NINA	ŠČUKA, učenka novinarka

Regijsko področje: LJUBLJANA (in okolica)

Regijska koordinatorka: Tanja Povšič, MZPM Ljubljana

NAIL	BEGANOVIĆ
ALEŠ	BELŠAK
HANNA	BROJAN KLOPČIČ

IZZA	CIMERMAN
ŠPELA	CVERLE
JAKOB	JERŠE
REBEKA	JUVAN SUBOTIČ
ANDREJ	KOCIJAN
TILEN	KOLENC
HUGO ARTUR	KOŠOROK
TINA	NOVAK
EMA	PURKART
PIKA	RUPAR
URBAN	ŠIRCA
NEJC	ŠKRBEC
NIKA	ZORKO
LUKA IRENEJ	PEČAN, učenec novinar

Regijsko področje: MARIBOR

Regijska koordinatorka: Kornelija Kaurin, ZPM Maribor

ZARJA	EISNER
MARISA	FRAJZMAN
DOMEN	GAJŠEK
FILIP	RAP
BLAŽ	REŽONJA
NICO	RICARDO GANZITTI
MOJCA	SIMONIČ
ANA	VOGRIN
GAŠPER	WALDHÜTTER
MAŠA	PAUKO, učenka novinarka

Regijsko področje: NOTRANJSKA

Regijska koordinatorka: Patricija Frlan, DPM Notranjska

DOMINIK	KRIŽ
ARLINA	LETONJA
TANJA	RUS
ŽANET	ZAKONJŠEK
MATIC	ŽUST ŠPRAH
LAURA	KNAP, učenka novinarka

Regijsko področje: NOVA GORICA (SEVERNA PRIMORSKA)

Regijska koordinatorka: Iva Devetak, MDPM za Goriško

ANA	BALOH KOČEVA
EMA	CURK MALI

MATIJA	KLANČIČ
MATIC	KONSTANTINO
MINEJA	LAZAR
LUKA	LEMUT
DEA	MANFREDA
ENIA	MARINIČ
DOMEN	MEDVEŠČEK
NEJA	PRINČIČ
NIKI	REBEK
NINA	ŠINKOVEC
LOVRO	TINTA
KRISTINA	TOMINEC
MANCA	IVANČIČ, učenka novinarka
KRISTINA	IVANČIČ, učenka novinarka

Regijsko območje: ORMOŽ

Regijska koordinatorka: Aleksandra Kociper,

META	MAJCEN
BREDA	GAŠPARIČ, učenka novinarka

Regijsko področje: PIRAN

Regijska koordinatorka: Mojca Dolšak, DPM Piran

GAJA	STEGOVEC
------	----------

Regijsko območje: POMURJE

Regijska koordinatorka: Mateja Leskovar Polanič, ODPM Ljutomer

NINA	BOHNEC
NIKA	BUKOVEC
LUKA	LAH
JURE	LAZAR
LAURA	SCHMIDLECNER
BRINA	STAJNKO
LUKA	ŠKODA
KAJA BLAŽKA	ŽNUDERL
GAJA	KUČAN, učenka novinarka

Regijsko področje: POSAVJE

Regijski koordinatorski center: Uroš Brezovšek, ZPM Krško

TOMAŽ	TRAVNIKAR
MATIC	ŽNIDARŠIČ

TINKARA JENE
MAX DAVIDOVIČ, učenec novinar

Regijsko področje: PTUJ

Regijska koordinatorka: Vojka Havlas, DPM Ptuj

MARTIN MURKO
KAJA PETROVIČ
ZALA VUČAK, učenka novinarka

Regijsko področje: ŠMARJE PRI JELŠAH

Regijska koordinatorka: Nives Kostevc Arzenšek, OŠ Lesično

**regijski koordinatori rotirajo (vsako leto drugi)*

LANA LESNIKA
MATEVŽ POLAK
NIKA IVANC, učenka novinarka

Regijsko področje: VELENJE

Regijska koordinatorka: Kristina Kovač, MZPM Velenje

EMA KOČNAR
GAJ MURŠEC
NINA POHOREC
ALJAŽ PRIMOŽIČ
KATARINA STEPIŠNIK
MATEJ ZIDARN
BURJA PODLESNIK, učenka novinarka

Regijsko področje: ZASAVJE

Regijska koordinatorka: Lilijana Oplotnik, OZPM Hrastnik

**regijski koordinatori rotirajo (vsako leto drugi)*

LARA HRIBAR
VANJA KOVAČ
ŽANA PRIMC
ZALA STOŠICKI
NIKA ŠPAJZER